

MAANDBLAD

FEBRUARI 2020

Verschijnt niet in juli en augustus

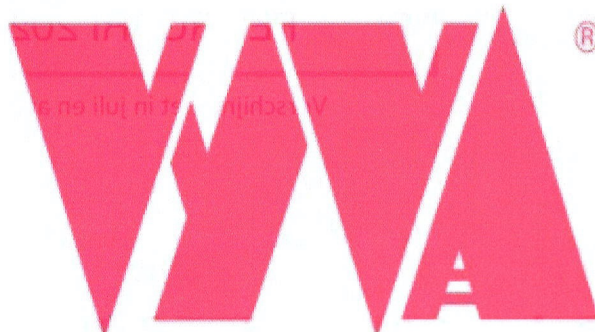

DE PLATE VZW

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

VERKOOP HUIZEN & APPARTEMENTEN

Immobiliën

® MYRIAM VYVEY

ALFONS PIETERSLAAN 47

8400 OOSTENDE

T 059 70 37 64

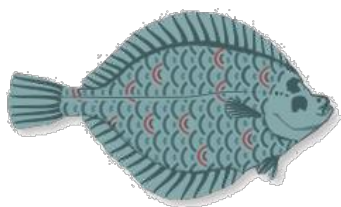
M 0475 51 80 62

WWW.VYVA.BE * INFO@VYVA.BE

Foto: **Carnavalstoet 1947**

Praalwagen nummer 10 : "In den Vrijen Handel" van de "Handelaarsbond Torhoutsesteenweg" uit de carnavalstoet op de Torhoutsesteenweg aan de hoek met de Hennepstraat, met links café "Vrij Oostende". Borden met de opschriften : "Schilderwerken-Peintures, Ch. Vanduyvenboden. Nijverheidstraat, Rue de l'Industrie 45. Ostende" en "Velos-Motos, R. Degryse en zoon. Torhoutsche Steenweg 100" (16/03/1947)

Foto : Luc Chatlen (collectie "De Plate"), inventarisnummer 2014/3925

DE PLATE

ISSN = 1373-0762

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

Langestraat 69
8400 Oostende

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.
Educatieve en permanente vormingsorganisatie.
Aangesloten bij de Oostendse cultuurraad en bij Heemkunde Vlaanderen vzw.

Statuten gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 1-2 mei 1959, nr.1931, en de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Tijdschrift – Jaargang 49
Nummer : 02
Maand : FEBRUARI 2020

Lidmaatschap/jaarabonnement: € 25
Kostprijs los nummer: € 4
Bankrekening: BE81 3800 0966 6224

Bestuur

VOORZITTER	ONDERVOORZITTER	SECRETARIS	PENNINGMEESTER
Nadia Stubbe Blauwvoetstraat 7 8400 Oostende 059 800289 plate.oostende@telenet.be	Emile Smissaert Hendrik Serruyslaan 4 8400 Oostende e.smissaert@gmail.com		Fernand Mus Salviaaan 5 8400 Oostende 0473 862107 ferre.mus@skynet.be

Bestuursleden

Valère Prinzie Euphrosina Beernaertstraat 48 bus 3 8400 Oostende	Johan Van Roose Kabeljauwstraat 5 8460 Oudeburg
---	---

REDACTIE

Koenraad Verwaerde

André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
0468 204025
Koenraad.verwaerde@telenet.be

° Auteurs zijn verantwoordelijk voor de door hen geschreven stukken en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de kring. De binnengebrachte teksten zijn niet eerder gepubliceerd en dienen altijd voorzien van een duidelijke bronvermelding. Afbeeldingen, foto's en tekstovername is toegestaan na akkoord van de auteur en met verplichte bronvermelding.

IN DIT NUMMER

-Titelblad	Nadia Stubbe - Georges Vanduyvenboden.	
-Blz. 30	Valère Prinzie	Februari-activiteit.
-Blz. 31 - 37	Nadia Stubbe	Jaarverslag 2019.
-Blz. 38 - 41	Norbert Hostyn	"Hedendaagse beeldende kunstenaars in Oostende"
-Blz. 43	Petrus & Paulus West	"Oproep West-stageproject"
-Blz. 44 - 51	Stefaan Pennynck	"De schelpendoos van Emma: Georges Simenon en Oostende".
-Blz. 52	Rubriek – Stel je vraag – door Alex Calmeyn.	
-Blz. 54 - 59	Georges Jacobsen	"Liefdadigheidskring «De Lustige Zigomars» met voorwoord van Koen Verwaerde ".

website: www.deplate.be

e-mail: plate.oostende@telenet.be Telefoon: 059 516721

Donderdag 27 februari om 20.00 uur.

DE GESCHIEDENIS VAN DE SINT-PIETERSKERK

door **Luc Glorieux**

Ingenieur-architect Luc Glorieux doet al een viertal jaren archiefonderzoek naar de voormalige Sint-Pieterskerk waarvan alleen de Peperbusse als toren de brand van 1896 overleefde.

In een powerpointvoorstelling belicht Luc Glorieux chronologisch de eeuwenoude geschiedenis van de kerk en haar toren tussen 1200 en 2018 aan de hand van kaarten van de stad Oostende, schetsen van de evolutie van het grondplan van de kerk en foto's, postkaarten, tekeningen... Als epiloog focust de spreker ook nog op de brand en de herstellingen van de kerk en toren.

Luc Glorieux was als zaakvoerder-vennoot van het architectenbureau Félix-Glorieux alleen al in Oostende betrokken bij de bouw van de parkeertoren van de Sint-Jozefskliniek, het Administratief Centrum van de belastingen, de Stadsbibliotheek, de restauratie van de Sint-Petrus- en -Pauluskerk, de Kapucijnenkerk....

Na de veiling volgt de eerste Plate-voordracht van een reeks interessante voordrachten over de Oostendse geschiedenis gebracht door Oostendenaars.

*Zoals gewoonlijk kan er na de voordracht nagepraat worden in ons Visserscafé.
Iedereen welkom en de toegang is vrij.*

JAARVERSLAG 2019

A. RAAD VAN BESTUUR

De raad van bestuur was op 31 december 2019 als volgt samengesteld:

Dhr. Jean Pierre FALISE	Voorzitter
Dhr. Ferdinand GEVAERT	Ondervoorzitter
Mevr. Nadia STUBBE	Secretaris, website, docu en archief
Dhr. Fernand MUS	Penningmeester
Dhr. Adriën BARBÉ	Museummedewerker
Dhr. Steve BARBÉ	Museummedewerker en sociale media
Dhr. Valère PRINZIE	Public relations en activiteiten
Dhr. Emile SMISSAERT	Bestuurslid, CRO
Dhr. Johan VAN ROOSE	Museummedewerker
Dhr. Koen VERWAERDE	Redacteur

B. VERGADERINGEN, WERKGROEPEN EN COMMISSIES

a. Vergaderingen bestuur: 11 gewone vergaderingen.

b. Vergaderingen cultuurraad Oostende: Vertegenwoordiger: dhr. Emile Smissaert.
Vervanger: dhr. Koen Verwaerde

Algemene vergaderingen vertegenwoordigd door dhr. E. Smissaert: 4x
192 ; 25/4 ; 22/10 en 19/12

Deelraad Kunsten en erfgoed: 5x
22/1 ; 19/3 ; 14/5 ; 17/9 en 19/11

Gemengde stedelijke gemeenschapsvormende commissie: 3x
- voor gemeenschapsvormende projecten : 14/3
- voor Onroeren erfgoed : 28/11
- voor Cultuur : 24/10

CRO Vrijetijdsmarkt : 29/5

Nazicht rekeningen CRO : 20/3

Museumnocturne Stadsmuseum: 17/8.
Nacht van de musea en galerijen: 16/2.
Erfgoeddag: 2x
- thema 2019 "Hoe maakt u het?" : 28/4
- thema 2020 "Nacht" infomoment : 3/11
Open Monumentendag Stadsmuseum: 8/9
Het warmste museum: 15/12

Prijs Cultuurraad :
- viering laureaat 2018 Dr. G. Ganiels : 11/2
- kandidatuurstelling, verdediging en verkiezing 2019, mevr. Doris Klausing : 19/12

Straatnamen : voorstel namen de Kring tot naamgeving van Johanna II van
Contantinopel, gravin van Vlaanderen (13de eeuw). Ontvankelijk verklaard

c. Werkgroepen:

Werkgroep “Bibliografie van de geschiedenis van Oostende”

Leden: Prof. Dr. L. François (voorzitter), mevrn. C. Vermaut (verontschuldigd), N. Stubbe, dhrn. G. Van Duyvenboden, F. Gevaert, I. Van Hyfte en P. François (verontschuldigd) en E. Mahieu.

De leden van de werkgroep kwamen niet samen in 2019.

De bibliografie zal uitgebreid worden met materiaal van de aangesloten gemeenten bij Kusterfgoed.

Werkgroep “Museum”

Leden: Mevr. N. Stubbe, A. Barbé, S. Barbé, G. Van Duyvenboden, V. Prinzie en J. Van Roose.

Zalen 202 en 204 werden verder aangevuld. Zaal 301 wordt heringericht.

Werkgroep “Website”

Leden: Mevr. N. Stubbe, dhrn. C. Devriese (webdesigner).

Werkgroep “Sociale media”

Leden: dhrn. S. Barbé en A. Barbé

De nieuwsbrief en facebookpagina werden bijgehouden door dhr. S. Barbé.

Werkgroep “Archief”

Leden: Mevr. N. Stubbe, dhrn. J.P. Falise, G. Van Duyvenboden, A. Goethaels.

De leden werkten verder.

Werkgroep “Documentatiecentrum en Bibliotheek”

Leden: Mevrn. N. Stubbe, G. Schepens Nora Deceuninck, dhrn. G. Van Duyvenboden en I. Van Hyfte.

Dhr. G. Van Duyvenboden hield de bibliotheek bij en excerpeerde de tijdschriften.

Mevr. G. Schepens en dhr. I. Van Hyfte verwerkten de krantenknipsels.

Mevr. N. Stubbe digitaliseerde

de artikels. Mevr. N. Deceuninck helpt de oude artikels in te scannen.

Werkgroep “Fototheek”

Leden: dhrn. L. Dewulf, D. Beirens, E. Smislaert, J. Nuytten, I. Van Hyfte, G. Servaes, E. Mahieu, J.P. Falise, N. Hostyn, F. Hubrechtsen, R. Dillen, M. Calcoen, A. Goethaels, R. Hermant en D. Deschacht.

De leden kwamen niet samen in 2019.

In het kader van de tentoonstelling ‘Carnaval in Oostende’ werden 1100 negatieven van Foto Luc rond dit thema verwerkt tot positieven en op onze website geplaatst .

Werkgroep “Visserscafé”

Leden: Mevrn. N. Stubbe, C. Opsomer, C. Haenecaert, C. Lamote, dhrn. G. Van Duyvenboden, E. Smislaert, A. Barbé, S. Barbé en K. Verwaerde

Er werd een rollenbeurt opgesteld om het visserscafé open te houden tijdens de verschillende activiteiten.

C. 65ste ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING

De algemene vergadering ging door op zondag 17 maart om 10.30 uur. Enkele leden waren afwezig zonder kennisgeving. Alle anderen waren aanwezig, verontschuldigd of vertegenwoordigd door volmacht.

De lidmaatschapsbijdrage voor 2020 werd vastgesteld op 25 EUR .

D. SECRETARIAAT

Het secretariaat verwerkte 572 stukken in de briefwisseling. Enkel de externe briefwisseling (met uitzondering van reclame, pamfletten, folders en brochures) werd behouden voor nummering. De interne briefwisseling van de kring wordt behouden indien het nuttig lijkt voor de historiek van de kring.

Leden: De kring telde op 31 december 2019 : 392 leden.

E. ACTIVITEITEN

a. Voordrachten

Er waren in totaal 9 avondvoordrachten en 2 namiddagvoordrachten.

Donderdag 31 januari 2019 om 19.00 uur Jaarlijkse
veiling onder leiding van dhr. Steve Barbé

Dinsdag 26 februari 2019 om 14.30 uur
Wegwijs op de website van De Plate door Georges Van Duyvenboden

Donderdag 28 februari 2019 om 20.00 uur
Reilen met zeilen, de evolutie van de zeilen door Jean Delanghe

Donderdag 28 maart 2019 om 20.00 uur
Oostende door de bril van lokale, nationale en internationale schrijvers door Dirk Beirens

Donderdag 25 april 2019 om 20.00 uur
Carol Deutsch de vergeten Oostendse kunstschilder door Etienne Van den Steen

Donderdag 16 mei 2019 om 20.00 uur
Congé payé de geschiedenis van onze vakantie door Michel De Wit

Donderdag 26 september 2019 om 20.00 uur
In het kielzog van John Bauwens, reder ter visserij door France Duquenne

Donderdag 31 oktober 2019 om 14.30 en om 20.00 uur
Ook dit is Oostende: fotomontage door Valère Prinzie en Jean-Pierre Devolder.

Donderdag 28 november 2019 om 20.00 uur
Van Villa Marguettie in 'La Commune libre d'Asschendaele' naar residentie Rika in
Oostende Oud Centrum door Rika Billiau

Donderdag 19 december 2019 om 14.30 en om 20.00 uur
Cinema De Plate: films over Oostende van vroeger en nu door Jean Pierre Devolder.

Voor de 11 voordrachten geeft dat een totaal van 539 aanwezigen, met een gemiddelde van 50 toehoorders per voordracht.

b. Bezoeken

Er werden geen bezoeken georganiseerd in 2019.

c. Podiumoptreden

De kleinkunstmiddag en het middagmaal gingen door op zaterdag 7 december 2019 bij Benny.
Er waren 39 inschrijvingen.

d. Studiereis

De jaarlijkse studiereis ging door op zondag 16 juni 2019. We bezochten de zonneberg in Zelzate en de haven van Gent onder leiding van dhr. Prinzie.

e. Andere activiteiten

De jaarlijkse Driekoningenviering van de besturen der heemkringen en de V.V.F. werd georganiseerd door de De Plate op vrijdag 4 januari 2019.

Op zondag 27 januari 2019 waren de veilingstukken te bezichtigen. We hadden 42 belangstellenden op de kijkdag en op de veiling zelf 50 deelnemers.

Dhr. J.P. Falise bracht de hulderede op de prijsuitreiking CRO op maandag 11 februari 2019 in CC De Grote Post.

We namen deel aan de Nacht van de Musea op zaterdag 16 februari 2019.

Mevr. N. Stubbe en dhr. A. Barbé waren op donderdag 14 maart 2019 aanwezig op de workshop over textiel ingericht door Kusterfgoed in De Haan. We bezochten tevens hun afdeling Belle Epoque kledij.

Mevr. N. Stubbe, dhrn. J.P. Falise, J. Vanroose en G. Van Duyvenboden waren aanwezig op de Ensorherdenking op zaterdag 13 april 2019. Dhr. J.P. Falise legde bloemen neer in naam van de kring.

Dhr. J.P. Falise en mevr. N. Stubbe vertegenwoordigden de kring tijdens de Vissershulde op Paasmaandag 22 april 2019. Mevr. N. Stubbe legde bloemen neer in naam van de kring en dhr. J.P. Falise voor het Paster Pypecomité.

We namen deel aan Erfgoed op zondag 28 april 2019.

Heemdag West-Vlaanderen ingericht door onze kring ging door op zaterdag 4 mei 2019. Er waren 120 aanwezigen. Gidsenkring Lange Nelle verzorgde de wandelingen.

De Paster Pypeherdenking ging door op maandag 3 juni 2019. Dhr. J.P. Falise en mevr. N. Stubbe legden bloemen neer aan het monument en aan zijn graf.

De zomernocturne ging door op zaterdag 17 augustus 2019 in het Stadsmuseum. Op de binnenkoer was er brocantemarkt en in het visserscafé volksspelen.

Op dinsdag 20 augustus 2019 werd er voor de leden een koud buffet voorzien.

Deelname aan Open Monumentendag op zondag 8 september 2019.

Mevr. N. Stubbe en dhr. A. Barbé waren aanwezig op woensdag 18 september 2019 op Buren bij erfgoed (project van FARO met Koninklijk Atheneum).

Mevr. N. Stubbe en dhr. A. Barbé waren aanwezig op een workshop over anoxie op woensdag 2 oktober 2019.

Dhr. A. Barbé was aanwezig op 23 oktober 2019 op Buren bij erfgoed (project van FARO met Koninklijk Atheneum). Voorbereidende erfgoedwandeling voor erfgoeddag 2020.

Mevr. N. Stubbe, dhrn. E. Smislaert en A. Barbé waren aanwezig op "Op de koffie bij Kusterfgoed op zaterdag november 2019 in De Haan.

Deelname aan het evenement "Sint Hubrechtsbrood siel!", in het museum op zondag 3 november 2019 ingericht door mevr. D. Klausing.

Deelname aan het "Warmste museum" op zaterdag 15 december 2019.

F. MUSEUM

Tentoonstellingen:

05/04 – 30/09/2019	30 jaar Lange Nelle (zaal 205)
26/05 – 22/09/2019	Oostendse vissersvaartuigen
18/10 – 28/04/2019	Carnaval in Oostende met medewerking van het KAZ

Het museum was 314 dagen open. 7495 personen brachten een bezoek aan het museum.

Deelname aan:

Nacht van de Musea op zaterdag 16 februari 2019	908 bezoekers
Erfgoeddag op zondag 28 april 2019	1101 bezoekers
Zomernocturne op 17 augustus 2019	312 bezoekers
Open Monumentendag op 8 september 2019	142 bezoekers
Winter in het museum op zaterdag 15 december 2019	483 bezoekers

<u>Specifieke aanvragen:</u> School enquête	17 januari	2019
O.L.Vrouwecollege	11 februari	2019
Familie Collen Turner	17 februari	2019
Horizon educatief 2 groepen	25 februari	2019
Horizon educatief 2 groepen	13 maart	2019
Bib De Krook (Gent)	14 maart	2019
Cursisten Avondschoot	18 maart	2019
Bezoek fotoclub De Meeuwen	22 maart	2019
Sons of the American Revolution	23 maart	2019
Hainaut Seniors Gestion ASBL	27 maart	2019
Groepsbezoek Op Stoapel (Boelwerf)	30 maart	2019
Vriendenkring Niet-Alleen	31 maart	2019
Vrije Basisschool Tremelo	03 april	2019
VTB-cultuur Knokke-Heist	13 april	2019
Franstalige leerlingen	03 mei	2019
Gezinsbond Oostende	05 mei	2019
Leerlingen Instituut Gent	10 mei	2019
Leerlingen Beverbos	16 mei	2019
Leerlingen Herstal	17 mei	2019
Dokters uit Maaseik	01 juni	2019
Groep Ameel uit Izegem	02 juni	2019
Leerlingen Sint-Jozefsinstituut	03 juni	2019
Horizon educatief	05 juni	2019
Bib. Espace 27 + GC Vaartkapoen	10 juni	2019
Leerlingen Sint-Jozefsinstituut	14 juni	2019
Studenten Brussel	21 juni	2019
Leopold II wandeling TO	03 juli	2019
Samen Divers vzw	04 juli	2019
Lange Nelle 3 groepen	31 augustus	2019
Lange Nelle	01 september	2019
Lange Nelle	07 september	2019
Femma	14 september	2019
KVLV Veurne	14 september	2019
Vrienden van het Leger	15 september	2019
Horizon educatief	18 september	2019
SAMANA CM	18 september	2019
Museum Dementie	19 september	2019
Groep Ron Van de Vyver	22 september	2019
ILVO Oostende	23 september	2019
Lange Nelle	27 september	2019
Groep Lode	29 september	2019
Koninklijke tocht school Maaseik 3 groepen	03 oktober	2019
Leerlingen Vesaliusinstituut	07 oktober	2019
Leerlingen College 6 groepen	18 oktober	2019
Toersime school Anderlecht	25 oktober	2019
Leerlingen Stin-Lodewijksschool	18 november	2019
Horizon educatief	18 november	2019
LABO-mini 2 groepen	21 november	2019
AZ Zeno Blankenberge	25 november	2019

Project met jobstudent: Verder inventariseren van affiches
Begeleiding: Georges Van Duyvenboden.

Samenwerking met Lange Nelle: Opening tentoonstelling op 23 april 2019
statutaire vergadering op zaterdag 24 april 2019
Voordracht van Nancy Fockedeij op vrijdag 20 september 2019

Tijdens alle activiteiten in het museum werd het visserscafé opengesteld voor het publiek.

Mevr. N. Stubbe, dhrn. J.P. Falise, F. Mus en A. Barbé waren aanwezig op 3 vergaderingen met mevr. Annelies Dierickx-Vissers van de Cultuurdienst op het Stadhuis.

Mevr. N. Stubbe en A. Barbé hadden verschillende vergaderingen met dhr. Ron Van de Vyver en Luc Barbier van vzw. Diepsee (project najaar 2020) en met dhr. Eric Vloeberghs (project zomer 2021)

G. ARCHIEF

Individuele vragen werden door mevr. N. Stubbe beantwoord rekening houdend met de aan de gang zijnde inventarisatie. De databank wordt nog steeds aangevuld en is voor iedereen raadpleegbaar.

H. DOCUMENTATIECENTRUM

Mevr. Schepens en dhr. Van Hyfte verwerkten de jaarlijkse aanvullingen. Mevr. Stubbe digitaliseerde de aanvullingen. De artikels werden ingescand van 2000 t/m 2016. Er wordt verder retro gewerkt. De gegevens zijn raadpleegbaar op de website, stukken konden via e-mail aangevraagd worden. Het documentatiecentrum kon geraadpleegd worden op afspraak.

I. TIJDSCHRIFTEN

De tijdschriftencollectie is consulteerbaar voor de leden en werd volledig geëxcerpeerd. De collectie is raadpleegbaar op afspraak. De jaargangen van De Plate 1971 tot en met 2017 werden door de kring op de website geplaatst. De indices werden voor de totale collectie op de website geplaatst.

J. BIBLIOTHEEK

De bibliotheek werd met werken aangevuld door giften of aankoop ; verder met verschillende tijdschriften en belangrijke artikels.

K. WEBSITE

114983 personen bezochten onze website, 467156 pagina's werden geraadpleegd.

L. VERZAMELING VAN DE KRING

a. Bruikleen

Vlaams Vestingbouwkundig Centrum Simon Centrum : Kopie van Brigade Topographique du Génie.

THV CO-CENTER: Plannen S.E.O. De plannen werden door de firma voor ons gedigitaliseerd.

Sonja Vanhecke : Zwarte kapmantel van Blanche Belpaeme voor een interview met Canvas.

De Korre Blankenberge : een "snelzeiker" om na te maken.

Permanente bruikleen aan Fish, Food en Meeting Market: schilderij "binnenzicht van de oude Cierk" geschilderd door Gustaaf Vanheste.

Van Belle Epoque Centrum : vraag naar objecten uit de periode 1870-1914.

Musée de Normandie : vraag naar affiches van Carnaval voor (juni 2020-2021)

b. Aanwinsten

Schenken:

Verschillende personen of verenigingen schonken de kring schilderijen, foto's, documenten, boeken, affiches ; medailles en gedenktekens, objecten ; plannen, vlaggen en archieven:

Aankopen:

2 Magneetborden met magneten ; verlengsnoeren ; knijpspots voor de tentoonstellingsruimtes ; tent ;

2 aircoolers ; fotografielamp ; materiaal bij DIY ; 13 glazen vissen (voor geschenken) ; laptop met bijbehoren ; melkpotje ; postkaarten.

c. Collectiestukken

Restauratie van 2 affiches bij Sil Vandewalle.

M. PUBLICATIES

a. Tijdschrift

Van het tijdschrift verschenen 10 nummers op de vooropgestelde data: januari, februari, maart, april, mei, juni, september, oktober, november en december. In totaal werden 267 bladzijden gepubliceerd met zwart-wit foto's , kleur foto's en enkele bladzijden met kaarten, foto's, tekeningen, rekeningen en documenten.

Dhr. J.P. Falise die normaal het tijdschrift verzorgde werd ziek in de maand januari en werd door dhr. K. Verwaerde vervangen voor de samenstelling en de opmaak van het tijdschrift. Hij zal het tijdschrift verder onder zijn hoede nemen.

b. Ruilabonnementen

Werden omgewisseld met volgende West-Vlaamse Heemkringen of Verenigingen:

Spaenhiers, Torhout. Geschiedkundige Kring Ernighahem, Eernegem. Gidsenkring Lange Nelle, Oostende. Heemkring Graningate, Middelkerke. Heemkring Karel Van de Poele, Lichtervelde. Heemkring Sint-Guthago, Knokke. Heemkring Wibilinga, Wevelgem. Heemkring Ghestella, Gistel. Heemkundige Kring Houtland, Torhout. Iepers Kwartier, Ieper. Vrienden van het Noordzeeaquarium, Oostende. Ter Cuere, Bredene. FARO (Cultureel Erfgoed)

Voor de Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring 'De Plate',

Nadia STUBBE, Voorzitter.

HEDENDAAGSE BEELDENDEN KUNSTENAARS IN OOSTENDE

door **Norbert HOSTYN**

443. **VAN VLIERBERGHE,**

Renée ° 7 oktober 1948

Kunstschilderes

Afkomstig uit Waasmunster.

leerlinge kunstacademies van Sint-Niklaas en

Waasmunster; landschappen, stillelevens, portretten;

deelname aan "Buren bij Kunstenaars" in 2010, 2011, 2013, 2014, 2015, 2017, 2018 en

2019; deelname aan project "Boekenruilhuisje" van de Oostendse Cultuurdienst (2016);

deelname aan "Week van de Amateurkunsten 2017 (tentoonstelling in winkelpanden op de wijk Mariakerke)

Atelier: François Musinstraat 46

Trivia: Eén van de geportretteerde kunstenaars uit het tentoonstellingsproject

Fotografen/Kunstenaars (Nieuwe Galerijen, maart 2017)

444. **VAN VLIERBERGHE**

Valentin schilderijen, sculpturen;

deelname aan "Buren bij Kunstenaars" in 2014 en 2015.

445. **VAN VYVE Lucien**

Zottegem, 1911 – Oostende, 1993

Kunstschilder; grootvader Henri (1828-1905) was brouwer in Oudenburg ("De Zwaan"); vader Gustave (1877-1931) was brouwer in Zottegem ("De Klok"); was verwant met de Oostendse journalist Henry Van Vyve, die medestichter was van het tijdschrift "Tribord" (en die huwde met Ninette Labisse, én net als zij een rol vertolkte in de bizarre kortfilm "Pour vos beaux yeux" van Henri Storck uit 1929-1930);

Lucien bracht veel tijd door in Oostende waar hij contacten had met o.a. Léon Spilliaert, Felix Labisse en andere figuren uit de Oostendse cultuursceñe; was tijdens W.O II marineofficier op een Liberty-schip; nadien kortstondig actief in de kunstenaarsgroep "Groenhove" in Torhout; na een carrière in de horecasector in de Verenigde Staten (restaurants in New York en op Nantucket) terug in België, in Oostende woonachtig.

Eerste huwelijk me Thérèse Donnard; tweede huwelijk met Mary Thompson.

Tentoonstellingen:

-Oostende, 1982, Galerie Den Artiëst (samen met Carlo De Brouckère)

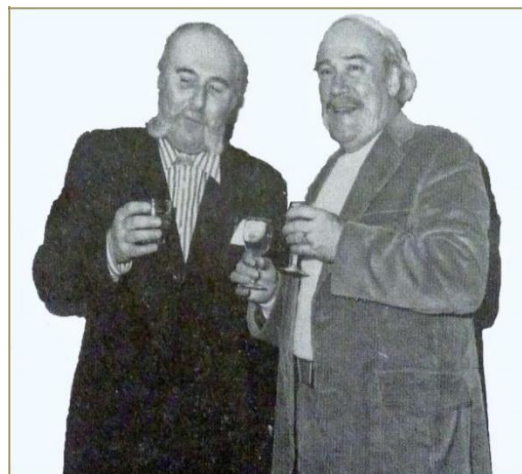
Verzamelingen:

-Oostende, Mu.ZEE (Ex Verz. M.S.K.O)

Literatuur: Noordzeemagazine, 4, 4, 1986.

Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 4, Brugge, 1995.

Lucien Van Vyve (rechts), hier in het gezelschap van zijn onafscheidelijke vriend en collega-kunstenaar Carlo de Brouckère omstreeks 1973.

446. **VAN WEZEMAEL**

Julie Grafica;

opleiding aan het KASK in Gent, afd. grafisch ontwerp; publiceerde "Het Dierencarnaval" (Oostende, Mu.Zee, 2012)

[Literatuur](#): De Zeewacht, 7 september 2012

447. **VAN WYNSBERGE, Land**

Brugge, 1946

film- en videokunst, schilderkunst, beeldhouwkunst, installaties;

studeerde aan de Academies van Roeselare en Brugge; aan die van Oostende voor film en video (bij Bavo Defurne);

laureaat Beeldhouwwedstrijd Vermeylenfonds

1991; woont sedert 2005 in Oostende;

deelname aan "Buren bij Kunstenaars" in 2005, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2017, 2018 en 2019.

Woont Distellaan 71.

[Tentoonstellingen](#) :

-2015, Oostende, Venetiaanse Gaanderijen ("Profumo di Mare")

448. **VÉ**

pseudoniem van Genoveva Desmedt

Heist, 11 juli 1921 – Oostende, 23 april

2001 Tekenlerares - grafica;

Ontwierp het prentje ter aandenken aan de klokkenwijding Sint-Antoniuserk, 1954, gesigneerd "Vé";

woonde tot in 1951 in Sint-Andries, vanaf 1951 in

Oostende; huwde in 1953 met Theophiel Osstyn; woonde

Voorhavenlaan 150.

449. **VEDEZE:**

zie : Jacques Van der Zee (N° 378)

450. **VELGHE**

Ronny Gent, 1944

Binnenhuisarchitect – grafisch ontwerper.

Tekende de affiches voor oa. de Turkse baden van de Thermae (1977), de Zeewijding 1985,

Ouverture Wapenplein 6 juni 1987, Parkpromenade 1988, de Europaprijs voor Schilderkunst

2000. Woont Karel Janssenslaan 35

451. **VELLE Marthe**

Oostende, 1907 - Lillois-Witterzee, 1994

Kunstschilderes, grafica en beeldhouwster;

opleiding bij Michel Poppe in Brugge en aan het E.N.S.A.A.V. (Ter Kameren) in Brussel;

was docente grafiek aan de Academie in Elsene; werkte experimenteel-nonfiguratief;

woonde en werkte in Oostende, later in Brussel, dan in Lillois-Witterzee; haar Oostendse atelier werd vernield tijdens W.O. II waardoor weinig rest van voor die tijd;

kort voor haar overlijden deed ze een belangrijke schenking van grafisch werk aan het Museum voor Schone Kunsten Oostende.

Tentoonstellingen:

- 1934, Oostende, Galerie Studio (groepstentoonstelling "Kunstenaarsportretten") -1934, Oostende, Galerie Studio (groepstentoonstelling "Le Petit Tableau") -1963, Oostende, Kursaal
- 1995, Oostende, Kursaal (Galerie Piretti)
- 1997, Oostende, Museum voor Schone Kunsten (schenking)

Verzamelingen:

- Ittre, Musée Marthe Donas
- Oostende, Mu.ZEE (ex verz. M.S.K.O.)

Literatuur:

- Arto, 1979
- N. Hostyn, Museum voor Schone Kunsten Oostende, Catalogus beeldhouwwerken..., Oostende, 1988;
- Arto. 1991.
- Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 5, Brugge, 1996.
- W. & G. Pas, Biografisch lexicon plastische kunsten in België. Schilders beeldhouwers grafici 1830-2000, Antwerpen, 2000.
- Engelen-Marx, Beeldhouwkunst in België vanaf 1830, 3 dln., Brussel, 2002.

452. VELTER Yves

Oostende, 1967

Kunstschilder, graficus, beeldhouwer, sculpturale installaties;
beelde aanvankelijk fictieve mechanica-tekeningen af op een geschilderde non-figuratieve ondergrond; hij patineerde die schilderijen zodat ze er oud en verweerd uitzagen en aldus de idee van vergankelijkheid oproepen;
verlegde de aandacht naar focus op de mens : beeldende alternatieven voor thema's als beklemming, kwetsbaarheid, zorgzaamheid, geheugenverlies...;
Deelname aan "Raamwerk" (2001); deelname aan kunstproject van de firma Mutoh "Art meets inkjet" in Galerie Box 38 (2004); deelname aan projecten "Met kunst aan tafel" (Oostende, 2004-2005; 2006-2007); deelname 5de Salon van Oostendse Kunstenaars (2005, Feest- en Kultuurpaleis); ontwierp de trofeeën voor de Ensor-awards vanaf het Filmfestival Oostende 2012. Woont Romestraat 30; atelier Romestraat 95A (Studio Alcazar)

Tentoonstellingen:

- 1997, Oostende, Museum voor Schone Kunsten
- 1998, Oostende, "Het Kunsthuis" (Vrienden P.M.M.K.)
- 2007, nam deel aan de tentoonstelling "Aan zee kan het waaien" (Venetiaanse Gaanderijen). -2011, Heusden-Zolder, Galerie De Mijlpaal ("Mens Sana")(groepstentoonstelling) -2011, Grand-Leez, Galerie Exit 11 (Château de Petit-Leez)
- 2012, Oostende, Venetiaanse Gaanderijen ("Abrasie")
- 2013, Ronse, Light Cube Art Gallery ("Witnessing the hesitation")
- 2015, Oostende, Venetiaanse Gaanderijen ("Profumo di Mare")
- 2015, Watou, deelname 35ste Kunstenfestival Watou ("In de luwte van de tussentijd")
- 2015, Mechelen, Maurus Moreelshuis ("Geborgen/Verborgen")
- 2016, Aardenburg, Freeman Gallery ("Whisper Room")
- 2017, Diepenbeek, Anouk Vilain Art Gallery ("The Appearance")
- 2017, Antwerpen, Shoobil Gallery ("Parfum van het vergetene")
- 2017, Brugge, De Lombard, Between Earth and heaven II. A tribute to Willy Van den Bussche -2017, Brugge, Galerie Pinsart ("Watching through closed eyes"; met Peter van Ammel) -2018, Autun ("Ce qui pèse et ce qui nourrit"; groepstentoonstelling) -2019, Ronse, CC Ververij ("Inner/outer"; groepstentoonstelling)
- 2019, Brugge, Black Swan Gallery ("Where the forgotten is stored")
- 2019, Kortrijk, Bubox Paardenstallen ("Soul contractions")
- 2019, Brussel, Egmontpaleis ("Art & Diplomacy") (groepstentoonstelling)
- 2019, Brussel, Art Gallery De Wael15 ("RE-Search") (groepstentoonstelling)

Verzamelingen:

- Aarschot, CC Gasthoven
- Antwerpen, UZ
- Brugge OCMW, De Notelaar
- Brussel, FOD Financiën
- Brussel, World Customs Organisation
- Oostende, Mu.ZEE (met zowel werk uit vroegere P.M.M.K. als Museum voor Schone Kunsten)
- Provincie West-Vlaanderen (sculptuur "Présence"; 2005-2006)
- Antwerpen, Universitair Ziekenhuis ("Antimaster"; 2004)
- Oostende, Stadhuis
- Oostende, Filip Van Maestrichtplein (permanente ingreep in platanen op het plein met aanbreng van metalen oren), 2011 (zie : De Plate 2015/92) -Zwevegem, Gemeentehuis

-Zwevegem, CC De Wissel

Literatuur:

- Yves Velter. A new perspective on pistons, s.l., (1995)
- H. Brutin, Yves Velter. Serependipity (tentoonstellingscat.), Oostende, 1997.
- Lexicon van Westvlaamse beeldende kunstenaars, 3, Brugge, 1994.
- W. & G. PAS, Biografisch lexicon plastische kunsten in België. Schilders beeldhouwers grafici 1830-2000, Antwerpen, 2000.
- Raamwerk (tentoonstellingscatalogus), Oostende, 2001.
- Aan zee kan het waaien (tentoonstellingscat.), Oostende (Venetiaanse Gaanderijen), 2007.
- 40 Oostendse kunstenaars (tentoonstellingscat.), Oostende, 2008.
- Yves Velter, in : Isel. Levenskunst, 26, september-oktober 2008, p. 45-55.
- Yves Velter. The often overlooked and everyday observed, (Borgerhoff & Lambergts), 2011.
- Het grote ongemak van Yves Velter, in : H'art-magazine #166, 2017.
- M. Mels, M. Kinet & Y. Velter, Beïnvloedingen, (MER Paper Kunsthalle), 2018. (met uitgebreid tentoonstellingspalmares en literatuuropgave)

453. **VENMANS Klaas** (pseud.

Klavéma) Oostende, 1987

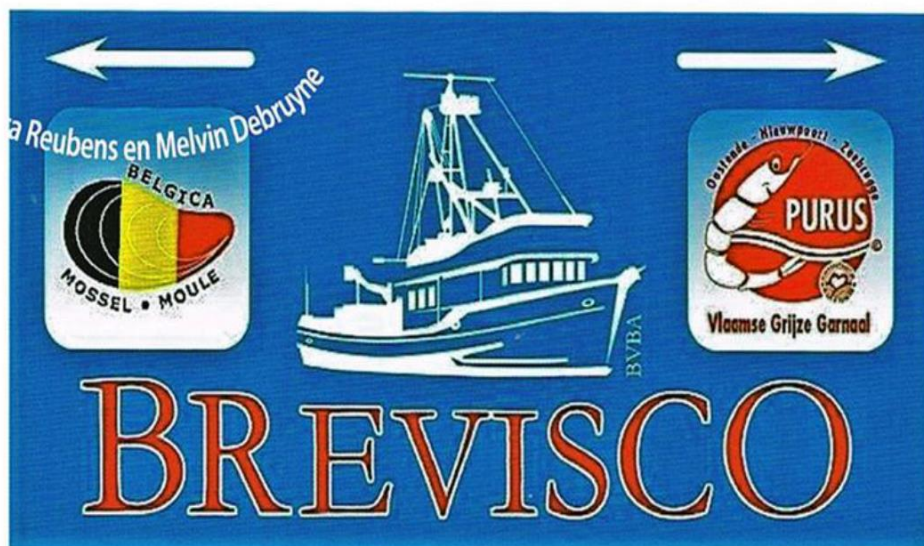
Studeerde aan de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten in Brugge en de AKV Kunstacademie te 's Hertogenbosch (Nederland); woonachtig in Gistel; sculpturen en tekeningen. "Beelden hebben als onderwerp de dood, het contrast tussen de zware aarde en de lichtheid van de droom, de dood, het heden, verleden en de toekomst. Ze vertellen verhalen in hun klassieke en toch zo kwetsbare positie." (citaat uit perstekst Galerie De Peperbusse, 2009)

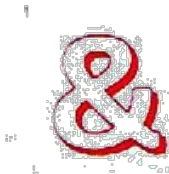
Tentoonstellingen:

- 2009, Oostende, Galerie De Peperbusse, individuele tentoonstelling -
- 2010, Gistel, Bibliotheek "Ter Elst" ("Zwart Goud – Grijs Zee")

(vervolgt)

Purus Garnalen
Vlaamse grijze garnalen zonder bewaarmiddelen, gepeld en ongepeld
Garnaalkroketten | Belgische hangcultuurmosselen uit volle zee
Dagelijkse aanvoer van verse vis
Breviscp bvba
Vismijnlaan 19-21 Oostende
Bestellingen: Monique 059/27.67.01

WEST-STAGEPROJECT

Van 22 mei tot max. 23 juni gaat een groep laatstejaarsleerlingen van West in het « Feracare Wildlife Centre » dierenverblijven bouwen. Deze dierenverblijven maken het mogelijk om ter plaatse een dierenkliniek te realiseren. Deze dierenkliniek moet straks lange, risicovolle verplaatsingen van zieke en gewonde dieren uitsluiten en hierdoor de overlevingskansen van de dieren in grote mate verhogen.

Daarnaast zullen de leerlingen ook nog een aantal voorzieningen opzetten of optimaliseren, waardoor de werking van het centrum wordt verbeterd; het bouwen van een dam, koeling voor diervoeding, enz.

Leerlingen van de studierichtingen lassen-constructie, ruwbouw, elektrische installaties, schilderen en decoratie en houtbewerking, zullen de handen in elkaar slaan en elk vanuit hun eigen vakkennis, maar tegelijk als team het totaalproject in optimale samenwerking vorm geven.

Uiteraard zal de bijzondere ervaring voor de leerlingen niet enkel in de realisatie van o.a. deze dierenverblijven liggen. Daarnaast is er de intense beleving van een totaal andere cultuur, het leven te midden van de natuur, het langdurig samenzijn met een beperkte groep, het respecteren van de noodzakelijke en letterlijk levensbelangrijke natuurregels, enz. Een “once-in-a-lifetime-experience”, zeg maar!

Het spreekt voor zich dat een dergelijk project veel geld kost, iets wat onmogelijk door de school zelf kan worden gedragen. Denk maar aan de verplaatsing, het verblijf, de materialen, inentingen, speciale verzekeringen, enz. Daarom durven we beroep doen op uw medewerking en steun om dit project mee te helpen dragen.

Meer weten= Petrus & Paulus West, Stuiverstraat 108, 8400 Oostende / west@petrusenpaulus.be

Directeur	Frank Travers	frank.travers@petrusenpaulus.be	059/ 55 64 74
Project-leider	Georges Hiltrop	georges.hiltrop@petrusenpaulus.be	0475 49 89 96
Projectmedewerker	Jan Vanleenhove	jan.vanleenhove@petrusenpaulus.be	0478 34 91 23
Coördinerende leraar	Johan Hautekiet	johan.hautekiet@petrusenpaulus.be	0476 77 82 92
Adm. medewerker	Sofie Simoen	sofie.simoen@petrusenpaulus.be	059/ 55 64 74

Even voorstellen=

Het «Feracare Wildlife Centre» in Limpopo, 8750 km van huis, is gelegen ten noorden van Johannesburg, zowat tussen Pretoria en de grens met Botswana. Het «Feracare Wildlife Centre» heeft een uiterst waardevolle werking in het streven naar natuurbehoud, maar desondanks moet het voortdurend op zoek gaan naar middelen om te overleven. Hierdoor doet het o.m. beroep op vrijwillige financiële steun en concrete vrijwillige medewerking ter plaatse.

Website: <http://feracare.co.za>
Email: info@feracare.co.za
www.facebook.com/Feracare/

DE SCHELPENDOOS VAN EMMA: GEORGES SIMENON EN OOSTENDE.

door **Stefaan Pennynck**

Georges Simenon en de zee

Georges Simenon (Luik, 13.02.1903 - Lausanne, 4. 09.1989) had wat met de zee en met Oostende. Het boek waarmee hij in Oostende het best gekend is, is “*Le clan des Ostendais*” uit 1947, vertaald als “*Vlucht uit Oostende*” en uitgegeven als paperback bij Bruna in 1976. Maar er is meer...

Zijn eerste kennismaking met de zee had Simenon in Oostende. Op vraag van de Oostendse schrijver/onderzoeker John Gheeraert naar de ervaringen met Oostende, schrijft hij op 31 augustus 1978: *Mon père et ma mère, lorsqu'ils se sont mariés en 1901, ont fait leur tour de noces, bien modeste, à Ostende. Ni l'un, ni l'autre n'avait jamais vu la mer. Beaucoup plus tard, lorsque j'avais dix-sept ans, j'ai décidé, habitant à Liège, voir la mer à mon tour. Ma mère m'a conseillé d'aller la voir à Ostende en me disant que c'était en montant le remblai par je ne sais plus quelle rue que la découverte de la mer rest la plus impressionnante. J'ai suivi ses instructions et je n'ai pas eu à m'en plaindre. J'aurais envoyé mes enfants assister au même spectacle, ce qui serait devenu, une tradition familiale, si dès leur plus jeune âge, ils n'avaient déjà traversé l'Atlantique et connu plusieurs continents.*¹

In de jaren 1928-29 vaart Simenon als auteur/schipper de Franse kanalen af met zijn op bestelling gebouwde boot “Ostrogoth” en doet ook de kust van Frankrijk, België en Nederland aan. Bij een herstel van het schip in 1929 in de haven van Delfzijl (in het noorden van Nederland nabij Groningen) schrijft Simenon het eerste verhaal waarin inspecteur Jules Maigret een rol speelt: “*Pietr-le-Leton*”, vertaald als “*Maigret en de onbekende wreker*” (Zwarte Beertjes 740). In 1966 werd in Delfzijl een standbeeld van Maigret opgericht en door G. Simenon onthuld om de “geboorte” van Maigret daar te herdenken². De havenstad Delfzijl is tevens de locatie voor een later ‘Maigret’-verhaal uit 1931 “*Une crime en Hollande*”, vertaald als “*Maigret in Holland*” (Zwarte Beertjes pocket 539), een roman waarin het havengebeuren een rol speelt.

Maigret kende de Franse kanalen, de zee en de kusten/havenplaatsen, waar hij zijn verhalen situeerde, uit eigen ervaring goed. Zo woonde Simenon tijdens de winter van 1930-31 ook drie maanden in de havenstad Concarneau, waar “*Le chien jaune*” (zie verder) zich afspeelt.³

Simenon schreef onder eigen naam of pseudoniem een vierhonderd romans en verhalen.⁴ Meerdere romans spelen zich af in de binnenscheepvaart (Maigret en het lijk bij de sluis of Maigret en Het gulden vlies), de visserij (Maigret en de kabeljauwvissers, De schipbreukelingen, Vlucht uit

¹ Gheeraert, John, Vertellingen uit “het Zeepaardje”, Publigrifik, Middelkerke, 1978, 80p., illustraties Roland Devolder, p.9)

² <https://nl.wikipedia.org/wiki/Maigret>

³ <http://www.terresdecervains.com/Georges-SIMENON-a-Concarneau>

⁴ Een overzicht van de in het Nederlands verschenen boeken van G. Simenon vind je op https://greijden.home.xs4all.nl/schrijvers_simenon.html

Oostende)⁵, in een haven (*Haven in den mist*⁶ (later als: *Maigret in de mist*), *Maigret in Holland*, ...), de mosselteelt (*De schokgolf*, *De rijkaard*...). Meerdere personages die aan het maritiem gebeuren verwant zijn spelen een rol: havenmeester, schipper, matroos, mosselkweker, reder, ... (*De rijkaard*, *De meisjes van Concarneau*,...). Ook het strandtoerisme, het onderhoud van luxejachten (*Doodlopende weg*), het leven op een pakketboot (*45 graden in de schaduw*), mossel- en oesterkwekerij, sardienfabrieken e.d. komen in zijn werk aan bod. Simenon en de zee... of beter, zoals Murielle Wegener het stelt: Simenon en de **zeeën**⁷.

De schelpendoos van Emma: Georges Simenon en Oostende

We haalden al de rechtstreekse link aan die G. Simenon had met Oostende en zijn eerste kennismaking met de zee. Maar er is meer. In het caleidoscopisch fictieve oeuvre van Simenon duikt Oostende hier en daar op... In dit artikel willen we er vijf vermelden, chronologisch op datum van verschijnen.

Maigret en de gele hond (1931)

Maigret en de gele hond (*Le chien jaune*, 1931, Nederlandse vertaling Zwarte Beertjes pocket 943, 1971) is een vroeg Maigret-verhaal, waarin inspecteur Maigret, tijdelijk overgeplaatst naar Rennes, naar de havenplaats Concarneau gestuurd wordt voor een moordzaak. Net als in andere verhalen die zich in een havenplaats afspelen, slaagt Simenon er in de locatie op zich een rol te laten spelen in het verhaal en het verloop van de gebeurtenissen. Niet alleen zijn er talrijke mooie 'marines' te vinden in het boek, ook het doen en laten van de plaatselijke bevolking krijgt een plaats in zijn tekst. Hoe de zee bij Simenon aan bod komt illustreer ik graag met enkele citaten. Simenon schreef erg "zintuigelijk". Over enkele pagina's komen achtereenvolgens gehoor, gevoel, reukzin en zicht aan bod, ook de vissers worden betrokken.

"De stilte was zo volkomen dat je het doffe, ritmische geluid hoorde van de branding op de rotsen waarop de villa gebouwd was." (p.114)

"De lucht was kil. De wind kwam uit zee en rook naar zeewier, dat je vaag in grote hopen op het strand zag liggen." (p.115)

"Ik (de burgemeester, red.) vraag me af hoe de stemming onder de bevolking morgen zal zijn... Als de zee goed lijkt, hebben we tenminste de vissers niet op straat, want dan gebruiken die de kans om hun stulpkorven uit te zetten..." (p.114)

⁵ Zie o.a. het leuk artikel van Flor Vandekerkerckhove: Leven en streven van... Georges Simenon, of... Wat heeft die met de visserij te maken? - (Rare kwasten). - Met tek. van Robert Depoorter en boeken van Maigret over vissers in: Het Visserijblad, 06/10/89, pp. 46-48

⁶ Espes, Brussel 1944. Dit was één van de eerste werken van G. Simenon in Nederlandse vertaling. Zie ook <https://sfcdt.wordpress.com/2015/10/13/simenon-pierre-dubois-1944/>

⁷ <http://www.trussel.com/maig/momami.htm>. In het Frans verscheen een apart boekdeel onder de titel "Maigret et la mer" met 6 Maigret-verhalen die zich aan zee afspelen (France Loisirs, Paris, 1999, 961 p.).

Wanneer Maigret dicht bij de oplossing komt en de kamer van het buffetmeisje Emma doorzoekt...*“vond hij pas wat hij scheen te zoeken: een doos, versierd met glimmende schelpen, zoals die in alle bazaarjes langs de kust te koop zijn. Dit exemplaar, dat waarschijnlijk een jaar of tien oud was en de hemel mag weten wat voor omzwervingen achter de rug had, droeg het opschrift: Souvenir d'Ostende.”* (p.120).

Heerlijk voor een lezer uit Oostende om zo de eigen stad in de jaren dertig aan de hand van een schelpendoos uit de jaren '20 in een Maigret-verhaal te zien opduiken! *“De schelpendoos”* is tevens de titel van hoofdstuk IX.

De burgemeester van Veurne (1939)⁸

Wanneer Jef Claes, een werknemer in de sigarenfabriek van Joris Terlinck, burgemeester van Veurne, hem geld vraagt om samen met Lina een “oplossing te vinden” voor haar zwangerschap, weigert Terlinck dit. Jef Claes had gedreigd met zelfmoord, indien hij het geld niet kreeg en doet dit ook. Lina is de dochter van Terlincks grootste rivaal, Leonard Van Hamme, die haar doet verhuizen naar Oostende waar zij ongestoord en zonder schande te verwekken kan bevallen. Deels uit gewetensbezwaren, deels uit opportuniteit om de stad en zijn huis te ontvluchten, zoekt Terlinck contact met Lina in Oostende. Meer en meer wordt Oostende voor Terlinck een plaats van verfrissing en ontspanning tegenover het dompige van Veurne en zijn huis, met zijn zieke vrouw en krankzinnige dochter. Stug en vasthoudend aan zijn machtspositie als hij was, laat hij alles los wanneer hij de dochter van Van Hamme als maîtresse heeft kunnen ‘kopen’, zoals hij zelf aan Van Hamme zegt, zijn vrouw overlijdt en zijn krankzinnige dochter weggevoerd wordt...

In ‘De burgemeester van Veurne’ speelt de tegenstelling Veurne - Oostende een belangrijke rol. De overgang tussen beide legt Simenon in Koksijde/Oost-Duinkerke, waar zijn moeder nog woont als garnalenverkoopster, zijn vader ging te paard garnalen vangen. Als Terlinck het moeilijk heeft, gaat hij graag bij zijn moeder langs.

Terwijl het eerste deel van het boek zich vooral in Veurne situeert, speelt het tweede deel zich grotendeels af in Oostende. Oostende en de zee geven Terlinck ontspanning, rust en zuurstof. De tegenstelling laat zich in volgend schema vatten.

Veurne	Oostende
Winter	Lente/zomer
Regen	Zon
Donker	Frisse lucht
Zieke vrouw en dochter	Gezonde jonge meisjes
Zwaar/bedompt	Frivool/licht
Terlinck = ‘baas’	Terlinck = ‘meneer Jos’
Gaat gebukt onder alles wat hem bindt	Geniet van licht en lucht, vrijheid

⁸ Geschreven, beëindigd: 29 december 1938 te Nieul-sur-Mer. Vertaling en uitgave waaruit geciteerd wordt: De Bezige Bij, 2015, vert. Rokus Hofstede

Oostende en de zee zijn tegenpool van het regenachtige, donkere, dompige, kleinstedse Veurne. Oostende is mondain: bevallen Lina, cafés, dancing/tearoom, de Engelse homoseksueel op de benedenverdieping van het appartement van Manola etc. In het tweede deel komt Oostende dan ook ruim aan bod in marines, beschrijvingen van het zeestation-kaai, vissersboten, de visserskaai, etc.

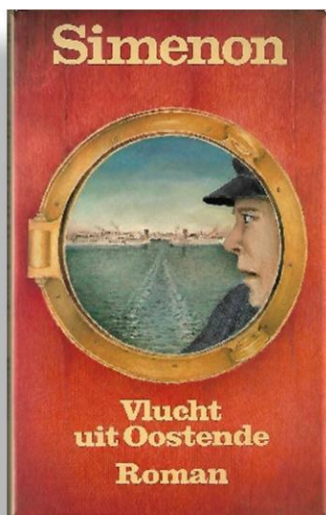
“Het leek wel opzet: sinds januari had het nauwelijks geregend. En in Oostende al helemaal niet. Telkens als hij er kwam was het helder weer en had de hemel een parelmoerglans, zodat je haast zou gaan geloven in de echtheid van de geschilderde landschapjes op de schelpen die langs de zeedijk te koop waren.

Waarom was alleen al het aankomen in Oostende een plezier, een opluchting geworden? Uit de vissersboten, rechts van hem, werd vis gelost. En voor hem, tussen twee cafés, stond het gele huis. De benedenverdieping was en winkel in touw en scheepsartikelen, en als je er op het trottoir langs liep, ademde je een geur van teer.” (p.138)

Terug in Veurne *“viel zijn blik op een vlek zonlicht op zijn bureau, en zijn handen trilden omdat die zonvlek hem een vleugje elders schonk, een vleugje Oostende, juister gezegd de zeedijk, met de blonde tabakskleur van het zand, de wisselende maar altijd bleke zee, de parasols, de lichte jurken op de banken, op huurstoelen, de kinderen die rondhouden, de rode ballen waar je haast over struikelde...” (p.232)*

Nog even meegeven dat op het einde van het boek Terlinck een pleidooi houdt tegen de grondspeculatie van zijn confraters voor hotels, villa's en toerisme ... *“Omdat sommigen van u, ik mag wel zeggen omdat de meesten van u aanzienlijke geldbedragen hebben verdiend door te speculeren op gronden in het kustgebied, bent u, mijn heren, de bestaansreden van onze stad vergeten. U wilt er vandaag iets van maken als de hoofdstad van de spooksteden, waar alleen geleefd wordt in de twee zomermaanden, maar fikse winsten worden geboekt.” (p.247)* Niks nieuws onder de zon...

Vlucht uit Oostende (1947)

In *Vlucht uit Oostende* leggen begin 1940 5 treilers uit Oostende aan in de haven van La Rochelle. De Oostendse vissers zijn met hun familie en hun hebben en houden gevlucht voor de oprukkende Duitsers. La Rochelle wordt op dat ogenblik al overspoeld met vluchtelingen. De vissers krijgen een huis toegewezen in Charron, een twaalf kilometer verderop. Dankzij de vasthoudendheid van de vader Omer kunnen ze de boten behouden en er zelfs mee uit vissen gaan. De relatie met de dorpelingen is eerst wat gespannen en dit wordt nog erger wanneer de Belgische Koning capituleert en de Franse regering met 'verraad' reageert. Uiteindelijk komen de Duitse troepen ook tot in Charron en ervaren de ook de Fransen de druk van de oorlog. Opnieuw mogen de Oostendenaars de boten behouden en blijven vissen, nu van de Duitse bezetter. Dit zint evenmin een aantal Fransen die ook nu van "salauds" spreken, ondanks dat net de Oostendenaars voor de levering van vis zorgen (in Charron wordt telkens een partij vis gratis uitgedeeld). Tijdens de visvangsten verliest Omer drie schepen, twee zonen en zijn schoonzoon, vader van een net geboren baby. De Oostendenaars kiezen er voor om heimelijk Charron te verlaten en naar Engeland te vluchten.

Tussen 1932 en 1939 woonde Simenon in het departement Charente-Maritime. Eerst in een 16e - eeuws landhuis in Marsilly, begin 1938 in Villa Agnes in La Rochelle en in augustus kocht hij een boerderij in Nieul-sur-Mer⁹. Tijdens de oorlog woonde Simenon in de Vendée. Bij het uitbreken van WOII werd Simenon in 1940 aangeduid als commissaris voor de Belgische vluchtelingen in La

⁹https://en.wikipedia.org/wiki/Georges_Simenon

Rochelle¹⁰. In die periode zijn er op een dag zes Oostendse treilers La Rochelle binnen gelopen en heeft hij ervaring gehad met Oostendse vissers, die een groot deel van de oorlog in Charron doorgebracht hebben. Marc Loy en Flor Vandekerckhove hebben hier interessante teksten over geschreven. Op zijn blog schrijft Flor Vandekerckhove: *“Simenon weet waarover hij het heeft. In een brief aan John Gheeraert schrijft hij: ‘Je connais bien Ostende. J’étais Commissaire aux réfugiés belges à La Rochelle lorsque, au 1940, six chalutiers d’Ostende, avec femmes, enfants et... leurs meubles se sont réfugiés dans le port. J’ai eu les meilleurs rapports avec eux (...)’.”*¹¹

Marc Loy onderzocht of het verhaal “fictie of realiteit” was. De realiteit overtreft hier misschien wel de fictie... U leest het verhaal in het als bijlage opgenomen artikel van M.Loy uit Het Visserijblad.¹²

Mijn vriend Maigret (1949)

In *“Mijn vriend Maigret”* (or. *Mon ami Maigret*, Presses de la Cité, 1949) maken we in het haventje van het eiland Porquerolles, nabij Hyères aan de Middellandse Zee kennis met de achttienjarige Anna, de vriendin van Jef de Greef, een Nederlandse kunstschilder. Ze wonen ongetrouwd (1949!) op een boot, de ‘Fleur d’Amour’. Anna is geboren in Oostende (p.42)¹³ en “had iets van een wilde. Het haar hing in haar gezicht en ze staarde woedend naar Maigret en Mr. Pyke” (p.58). Maigret vraagt zijn medewerker: *“Wil je ook de politie van Oostende opbellen en vragen of ze een zekere Bebelmans kennen? Een bekende reder?”* (p.150). Dan volgen enkele vermeldingen van het wachten op die informatie: *“Ik verwacht elk ogenblik Oostende aan de lijn.”* (p.161), *“Die meneer Lucas heeft u toch gezegd dat hij U zou opbellen over die Oostendse geschiedenis?”* (p.163) en *“Parijs aan de telefoon voor U, meneer Maigret!”*. Waarschijnlijk waren dit de inlichtingen uit Oostende” (p.171).

Het is dan nog enkele pagina’s wachten op nieuws, maar: *“De gegevens uit Oostende bevatten niets verrassends. Bebelmans, de vader van Anna, scheen een belangrijke figuur te zijn, die lange tijd burgemeester van de stad was geweest. Vanaf het moment dat zijn dochter vertrokken was, wilde hij haar naam niet meer horen. Zijn vrouw was intussen gestorven, maar Anna was daar niet van op de hoogte gesteld.”* (p.181) In de uitgave van 1953 is Oostende steeds als Ostende gespeld. Ook in *‘Mijn vriend Maigret’* is de zee permanent aanwezig en krijgen we mooie sfeerbeelden van het haventje en marines zoals: *“Ook de zee had zich, waarschijnlijk omdat het zondag was, in een moiré zijden gewaad gehuld en zich getooid met parels die schitterden in de zon.”* (p.182)

De trein (1961)

Aansluitend bij het thema van ‘Vlucht uit Oostende’, wordt Oostende ook vermeld in het boek *“Le train”* uit 1961, vertaald als *“De trein”* (ZB-pocket 517). Marcel Féron is een gesettelde radioverkoper,-hersteller in het aan de Maas gelegen grensstadje Fumay. Wanneer de oorlog uitbreekt, ervaart Marcel dit als het ware als een bevrijding. Hij vlucht met zijn zwangere vrouw en kindje met de trein uit het stadje. Onderweg verliest hij het contact met vrouw en kind en leert de half-joodse Anna kennen, waarmee hij een (seksuele) relatie heeft. Marcel en Anna verblijven samen in La Rochelle in een vluchtelingenkamp voor Belgen. Tot Marcel zijn vrouw weer op het spoor is en Anna achterlaat... De periode aan zee is voor Marcel een hoogtepunt van zowel vrijheid, als passie in zijn leven. Oostende wordt in *“De trein”* slechts heel sporadisch vermeld: *“De leiding van het kamp berustte bij*

¹⁰ <http://www.terresdecrivains.com/Georges-SIMENON>

¹¹ <http://florsnieuweblog.blogspot.be/2017/11/vlucht-uit-oostende.html>

¹² Loy, Marc, Simenon’s Vlucht uit Oostende: fictie of realiteit?, in: Het Vrije Visserijblad, 81e jaargang, herfst 2015, pp. 20-21, uitgave vzw Climaxi. Opgenomen met goedkeuring van de auteur.

¹³ *Mijn vriend Maigret*, vert. Jack Koner, A.W. Bruna & Zoon, Utrecht, 1953

*een Belg, de man die mij bij mijn aankomst ondervraagd had en die ik zoveel mogelijk ontweek. Hij had voortdurend een aantal jonge meisjes en padvindsters om zich heen, onder andere oudere padvindsters uit Oostende, die met een van de eerste treinen aangekomen waren.”*¹⁴

Besluit

Oostende komt vaak voor in onze ‘westerse’ hedendaagse literatuur. Wijlen de Bredense auteur/onderzoeker John Gheeraert bracht i.s.m. de kunstschilder Regnier De Herde in “Ode aan Oostende” citaten en gedichten uit de wereldliteratuur i.v.m. Oostende samen¹⁵. Het boek van Tom Sintobin en Koen Rymenants “Aan dezelfde zee. Oostende in de Nederlandse literatuur”¹⁶ geeft een mooie staalkaart van de boeken in oorspronkelijk Nederlands waarin Oostende een rol speelt. Recent geven de voordrachten van Dirk Beirens aanvullende (en actuele) informatie over Oostende en de literatuur.

Bij Simenon maakten we kennis met Oostende via de oorlogsherinnering in La Rochelle in de boeken *Vlucht uit Oostende* en *De trein*. Er is ook het ‘metropool’-kantje van Oostende in de boeken voor WOII. De politie belde voor internationale info wanneer het internationale geseinde personen betrof in *Mijn vriend Maigret*.

In *De burgemeester van Veurne* kan de ongehuwde, burgerlijke Lina er zonder problemen bevallen, is zij er vriendin van Monela, die elke woensdag haar meneer uit Brussel ontvangt en waarmee zij de zedijk frequenteert en naar dancing/tearooms trekt, waar deze jonge vrouwen sigaretten roken en de mannen tutoyeren. Oostende en de zee is voor Terlinks ook de plaats om zichzelf te zijn in alle rust en ontspanning. En dan duikt in het natte Concarneau de schelpendoos van Emma op in *Maigret en de gele hond*, een *Souvenir d’Ostende*. Een knipoog naar de mondaine badplaats dat Oostende ooit was, een ‘trouvée’ die mij aanzette tot het schrijven van deze tekst.

Lijst van afbeeldingen

Georges Simenon door Felix Labisse ©Corman-postkaart

Georges Simenon op de ‘Ostrogoth’ - bron: Centre d’études Georges Simenon - <https://lib.uliege.be/simenon/biographie/imm0045/>

Haven in den mist, ©Espes

Vlucht uit Oostende, ©Bruna

De Burgemeester van Veurne, ©De Bezige Bij

Le clan des Ostendais, ©Gallimard

De trein, ©Bruna

Mon ami Maigret, ©Presses de la cité

Le chien jaune, ©Pocket

Schelpendoos: verzameling en foto Eric de Kievith (Eric de Kievith: “*Schelpendozen zijn zo oud als de toeristenindustrie van Oostende en waren zeer in trek in de kustsouvenir winkels. De oudste waren bezet met Noordzeeschelpen maar al gauw hadden de Middellandse Zee en de zuid Normandische kustschelpjes de overhand met vooral parelmoeren tolhorentjes en pelikaansvoeten. Men had ze zoals je ziet in alle vormen en dienden als juwelenkistje, naaidoosje of gewoon prularia opbergkistje. Schelpenartiest en fb vriend Luc Vandeberge alias Luca Delmonte uit Oostende ontwerpt heden nog prachtige schelpenkistjes; er is wereldwijd vraag naar ! P.S. de oudste schelpenkistjes komen uit het 18e eeuwse Spa.*”)

Bijlage: Loy, Marc, Simenon’s Vlucht uit Oostende: fictie of realiteit?, in: Het Vrije Visserijblad, 81e jaargang, herfst 2015, pp. 20-21, uitgave vzw Climaxi

¹⁴G.Simenon, *De trein*, Bruna 1978, vert. K.H.Romijn, p.144

¹⁵Herde, De, Regnier, Gheeraert, John, *Ode aan Oostende*, citaten en gedichten uit de wereldliteratuur bijeengebracht door John Gheeraert, uitgave Jan de Groeve onder auspiciën van De Kinkhoorn v.z.w., 1977

¹⁶Sintobin, Tom en Rymenants, Koen, *Aan dezelfde zee. Oostende in de Nederlandse literatuur*, Davidsfonds, Leuven, 2007

Vlucht uit Oostende

Naast zijn onsterfelijke 'Maigrets' schreef Georges Simenon meer dan 100 psychologische romans, waaronder het voor ons opmerkelijke 'Le clan des ostendais' (1947) vertaald als 'Vlucht uit Oostende'. Het verhaal van Oostendse vissersfamilies die bij hun vlucht voor het oorlogsgeweld in 1940 uiteindelijk in de Franse havenstad La Rochelle arriveren.

In een brief aan wijlen de Bredense auteur John Gheeraert verduidelijkt Simenon zijn connectie met die Oostendse vissers in die havenstad aan de Franse westkust: "J'étais commissaire aux réfugiés belges à la Rochelle lorsque au 1940 six chalutiers d'Ostende, avec femmes, enfants, et leurs meubles, se sont réfugiés dans le port." In een andere brief vertelt de schrijver hoe hij in Oostende voor het eerst de zee zag: "Lorsque j'avais 17 ans, j'ai décidé, habitant à Liège, voir la mer à mon tour. Ma mère m'a conseillé la voir à Ostende en me disant que c'était en montant le remblai que la découverte de la mer est la plus impressionnante. J'ai suivi ses instructions et je n'ai pas eu à m'en plaindre."

De lotgevallen van de Oostendse vluchtende vissers inspireren Simenon tot deze op fictie en feiten gebaseerde roman 'Le clan des ostendais'. Het verhaal: grote consternatie bij de havenautoriteiten van het Franse La Rochelle als op

een vroeger zondagmorgen in 1940 vijf Oostendse vissersvaartuigen de haven binnen varen en ankeren in het midden van de kom. De Tweede Wereldoorlog, oorzaak van dit bizar spektakel, heeft de Franse havenstad nog niet bereikt en daar zit de lokale overheid met de situatie verveeld. De Oostendse vissers worden na lang onderhandelen doorverwezen naar de naburige vissershaven Palice. De vissersfamilies krijgen onderdak in het 12 kilometer verder gelegen Charron. Met de tolk hulp van Berthe, een verpleegster, slaagt Omer, de patriarch en leider van de clan er in ontvangen te worden op de préfecture van La Rochelle. Na taal verweer krijgt Omer de toestemming om ter visserij uit te varen. Maar als Leopold III de wapens neerlegt en de Duitsers ook La Rochelle bezetten worden de Oostendenaars voor 'sales boches' uitgescholden. De relaties tussen vluchtelingen en overheid verbeteren als Omer telkens een deel van de vangst schenkt aan het stedelijk opvangcentrum. Van de Duitse bezetter krijgt hij ook de nodige papieren om uit te varen. Maar het noodlot slaat diverse keren toe: hij verliest 3 van zijn vaartuigen en 2 van zijn 3 zonen blijven op zee. Uiteindelijk kiest hij op een vroege ochtend met zijn nabestaanden het ruime sop en zet koers naar Engeland en de hem zo dierbare vrijheid.

Simenon's 'Vlucht uit Oostende': fictie of realiteit?

Ook het kroostrijk vissersgezin Vanden Berghe vlucht in 1940 over zee richting Frankrijk. Een groot deel van de oorlog verblijven ze in het dorpje Charron nabij La Rochelle. In die havenstad aan de Franse westkust was Georges Simenon toen commissaris voor de Belgische vluchtelingen. Stond de familie toen model voor zijn roman 'Le clan des ostendais' uit 1947?

We schrijven 19 mei 1940. Tijdens die zonnige maar gruwelijke meidagen 1940 vlucht de Oostendse schipper Theo Vanden Berghe met vrouw en 7 kinderen met de O.192

juni 1940. De familie Vanden Berghe in Charron. Bovenste rij: Médard, vader Theodor (+) die in 1942 op zee zal blijven, Laurent (+), tante Simonne (+), midden: Gilbert, moeder Bertha Ryx (+), Gustaaf (+). Onder Robert, Leopold en Karel.

Het dorp charron tijdens W.O.II

richting Frankrijk. Aan boord verder nog eigenaar en reder Vanneuville met zijn gezin, familie van andere bemanningsleden en Simonne Ryx, zus van moeder Bertha die pas op 1 mei bevallen was van jongste spruit Leopold. Twee dagen en nachten blijft het vaartuig met z'n 78 opvarenden voor het zwaar bestookte Duinkerke liggen. Dan krijgt het toestemming door te varen naar St. Vaast in Normandië waar het bijna door de kustwacht naar de haringkelder wordt geschoten. Na een tussenstop in St. Brieuc loopt de O.192 eindelijk binnen in La Rochelle. Drie jaar lang verblijft de familie in het nabijgelegen Charron, een klein vissersdorp van ca. 1800 inwoners dat leeft van landbouw en oester- en mosselteelt. Het kroostrijk vissersgezin krijgt meteen gastvrij onderdak bij de familie Saïardin.

Fatale reis

In tegenstelling tot bepaalde passages in 'Vlucht uit Oostende' voelen ze zich er rap thuis en zijn er ook geen andere Vlaamse vluchtelingen in het dorp. Eerst kan Theo nog met de O.192 ter visserij, maar dan wordt het vaartuig opgeëist en naar Bordeaux overgevoerd. Tijdelijk vindt hij werk in een cementfabriek, maar al rap drijven de drang

Herinneringsfoto van Theo Vanden Berghe en de vergane O.168

naar de zilte zeelucht en verre einders, de visser weer naar de haven van La Rochelle waar hij kan aanmonsteren aan boord van de O.168 'Joseph Marcel' van reder Frans Maes uit De Panne.

In een interview met Het Visserijblad in 1989 getuigt de in 1996 overleden zoon Laurent: "Mijn moeder heeft haar man dikwijls gesmeekt om aan de wal te blijven. Maar hij haatte die fabrieksjob maar hij voelde zich verantwoordelijk voor zijn gezin en de zee was zijn leven. Toch had hij ons beloofd nog één keer uit te varen. Het werd zijn fatale laatste reis."

Officieel heet het dat de O.168 tijdens de terugreis op amper één uur van de thuishaven op een mijn gelopen is. Laurent blijft er tot zijn dood van overtuigd dat het vaartuig getorpedeerd werd door de Duitsers. "De Vlaamse vissers brachten vis aan voor Fransen, Engelsen en vluchtelingen. Mijn vader was pro-Engels, wat de bezetters en collaborerende Fransen ook niet zinde!" Dadelijk steekt er een golf van medeleven en steun op zowel in Charron als in La Rochelle. Ook de Belgische consul laat niets onverlet om de familie bij te staan.

Help mij

In die dramatische omstandigheden blijft Bertha Vanden Berghe-Ryxc alleen achter met 7 kinderen van baby tot tiener. Pas in de jaren tachtig horen de kinderen het schrijnend verhaal van abbé Boursiér, pastoor in de kathedraal van La Rochelle. Op zekere dag was ma Vanden Berghe alleen naar die kerk getrokken, had zich daar op de knieën voor het beeld van O.-L.-Vrouw geworpen en smekend met gestrekte armen geroepen: "Mijn laatste hoop bent u, help mij!". Abbé Boursiér ving de noodklacht op en ging met Bertha praten. De rest van de oorlog blijft hij het gezin steunen.

Robert is 4 jaar als de oorlog uitbreekt: "Toch herinner ik me nog ons verblijf in Charonne. Ik sprak al rap beter Frans dan Oostends, als mijn ouders en tante Simone, als volwassenen onderen, iets wilden bespreken, dan deden ze dat in het Oostends; de kleinsten verstonden dat toch niet. Medard, mijn oudste broer en nu 89, vond werk in een steengroeve en Laurent werd hulpje op een grote boerderij van de familie Buot en bracht het er tot volle knecht. Gilbert was intern op een college in Luçon en Gustaaf en ikzelf konden terecht in de lagere school. Ik herinner me nog goed priester Paul Bourgeon, een curé

resistant met communistische sympathieën en niet te beroerd voor een sabotage meer of minder. Ik, als 8-jarige misdienaar, vergezelde hem vaak op zijn motto als hij bij elektrische draden ging doorknippen. Met mij erbij trok hij niet teveel de aandacht van de Duitsers. Zo ook liet hij mij onder mijn lange misdienarskleed voedingsmiddelen smokkelen voor ons gezin. Vandaag is er in Charron een straat naar hem genoemd. Naast de materiële steun van de dorpelingen mestten we zelf een varken, vet en hielden ook konijnen. Voor de rest hebben we veel mosselen, oesters, escargots en vis gegeten."

Veto

De beide families blijven nog lang na de oorlog contact houden met elkaar. "Zelf heb ik het dorp en de vele kennissen aldaar zeker nog 10 keer bezocht in de voorbije decennia", zegt Robert. De Vanden Berghe's moesten tegen het einde van de oorlog nog 2 keer verhuizen o.a. naar St. Radegonde en naar Luçon van waar uit ze de trein op kunnen naar Parijs. Daar is het centre d'accueil zo smerig dat tante Simone direct met de kinderen doorreist naar Oostende. Moeder Bertha blijft en probeert de ondertussen gestolen kist met schamele bezittingen te recupereren: vruchteloos. In het zwaar gebombardeerde Oostende vinden ze hun huis totaal verwoest.

Robert Vanden Berghe en Godelieve Billioux die nog een zestal keer op bezoek zijn geweest in Charron. (fotoML)

"Na de dood van vader had mijn moeder nog maar één doel; haar kinderen in de best mogelijke omstandigheden opvoeden. Daar heeft ze alles voor gedaan. Ook tante Simone is altijd een sterke steun gebleven voor ons", zegt een erkentelijke Robert. Geen van de 7 zonen is nog visser geworden. De roep van de zee kon niet op tegen het veto van ma Ryxc. Alleen Gilbert trok nog naar de pastoor Pypeschool, maar tijdens zijn eerste reis al zag hij de duivel en koos resoluut voor een job aan de wal. Na zijn middelbare studies aan het college en VTI trekt Robert naar de Zeemacht, toch de zee! Later kiest hij voor een job in het bankwezen. "Nee, Simenon hebben we daar nooit ontmoet en zijn roman heb ik ook nooit gelezen." Toch is Simenon's verhaal geen louter verzinsel. Als commissaris voor de Belgische vluchtelingen moet hij in contact gekomen zijn met Oostendse vissersfamilies van wie hij vooral de gulhartigheid bij het uitdelen van vangst roemt. Maar als auteur interpreteert hij locaties, gebeurtenissen, namen en dramatische plot dichtertlijk vrij. Hoe dan ook: de realiteit overklast weer eens de verbeelding.

Marc Loy

Marc Loy is journalist voor o.a. Het Visserijblad

Stel je vraag

De heer Alex Calmeyn uit Brugge stelt volgende vraag:

Bewaart u nog herinneringen aan de (verdwenen) **familie Calmeyn in Oostende**? In verband met een studie over het leven van operazangeres en zanglerares **OLGA CALMEYN** (1902 – 1997) in Oostende, wordt naar alle mogelijke aanknopingspunten gezocht. Olga had bijvoorbeeld een zuster **Irène Calmeyn** (1900 – 2002), en een neef **Alphonse Calmeyn**, die kok was.

In samenwerking met de heemkring 'De Plate' maak ik hier werk van. Wie kan meehelpen aan dit project, door anekdotes of materiële souvenirs te signaleren, gelieve de voorzitter, mevr. Nadia Stubbe te contacteren, dan wel zich rechtstreeks te richten tot alexcalmeyn@hotmail.com of op het GSM nummer 0476.62.81.19 (Alex Calmeyn). Alle tips welkom, oprechte dank alvast !

OPROEP

De Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring "De Plate" nodigt zijn leden alsook derden uit om via ons tijdschrift een eigen redactioneel stuk te publiceren.

Het redactioneel artikel moet aan volgende criteria voor publicatie voldoen:

- Belangrijk om weten is dat u hierbij niet alleen staat, er is een redactie die u helpt op vertrouwelijke basis (zie koenraad.verwaerde@telenet.be).
- Het stuk is op waarheid gecontroleerd; de tekst is helder, inzichtelijk, redactioneel goed leesbaar (zie helpende hand) en belangrijk: er is een bronvermelding. Het is een word-document, lettertype en tekengrootte: Arial / 11. De redactie behoudt zich het recht de lay-out van ingediende artikels te wijzigen.
- Inhoudelijk gaat de tekst over kennis en onderzoek naar de Oostendse leefomgeving, de tekst weerspiegelt een perfect huwelijk tussen voorbije tijd en recent vandaag. Folkloristische geschiedenis, biografie en genealogie, sociale geografie, dialect, etc. zijn o.a. onderwerpen die kunnen aangesneden worden. Belangrijk is wel dat de ingediende stukken niet eerder zijn gepubliceerd. Teksten die het fatsoen en de maatschappelijke gedragscode overschrijden worden geweerd.
- We raden de auteurs aan om het onderwerp in zijn juiste context te plaatsen en om de samenhang van het geheel te verbeteren gebruik te maken van foto's, plattegronden, etc.
- De toegestuurde teksten worden door een redactie gelezen en beoordeeld, waardoor een eventuele bijsturing van inhoud voor de hand ligt.

HEEMKRING DE PLATE

- LIDGELD 2020 -

De lidmaatschapsbijdrage bij de Koninklijke Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring 'De Plate' blijft ook dit jaar op € 25!

Gelieve de lidmaatschapsbijdrage uiterlijk te storten vóór 01 maart 2020! Bijdrage na 01 maart wordt beschouwd als lidmaatschap 2021. Derhalve worden de tijdschriften van 2020 niet meer nagestuurd!

Nadia Stubbe,
Voorzitter

Fernand Mus,
Penningmeester

*'t Ostends café serveert
lekkere biertjes
met een zeer
uitgebreid assortiment
Noordzee delicatessen!*

Visserskaai 29-30
Oostende
0489/ 981 331

Gesloten op maandag en dinsdag, behalve tijdens schoolvakanties

Specialiteit:
verse vis!

**... met de lekkerste frietjes
van Oostende**

Gesloten op maandag

Bent u op zoek naar een professionele vertaalster of communicatie professional met een hart voor haar vak?

Passion Kommunikation

Sarah Zollmarsch (zaakvoerdster)
Toekomststraat 37
8450 Bredene
België

Vertalingen NL / FR / DE / EN – Duitse Copywriting & Editing – Communicatie – Webdesign – Project Management

Contact: 0489 788 214 // passionkommunikation@gmail.com

LIEFDADIGHEIDSKRING : 'DE LUSTIGE ZIGOMARS' CERCLE PHILANTHROPIQUE : 'LES JOYEUX ZIGOMARS'

door **Georges Jacobsen** (°1913 - †1995)

Voorwoord: (door **Koen Verwaerde**)

Toen Nadia Stubbe, onze nieuwe voorzitter, en echtgenoot Georges Van Duyvenboden vorig jaar de laatste hand legden aan de tentoonstelling 'Carnaval in Oostende' (loopt nog tot 26 april) en hierbij alle beschikbare bestuursleden vroeg om een handje te helpen met de opstelling, volgde bij het samenkomen een interessante uiteenzetting over de Oostendse carnavalsverenigingen. Nadia en Georges benadrukten dat de carnavalsverenigingen doorgaans ontstaan waren uit de ontplooiing van privé-initiatieven voor het publieke welzijn, te weten uit filantropische overweging. Aanvullend stelden ze dat hierover vandaag nog weinig of niets bekend is. Een tijd later kreeg ik van Nadia een mail met als bijlage het artikel: **Liefdadigheidskring "De Lustige Zigmars"** van de hand van wijlen dhr. Georges Jacobsen en waarin het gegeven "Carnavalsvereniging" tegenover "filantropie" dusdanig in de kijker komt. Nu de tentoonstelling op zijn laatste pootjes loopt, leek het opportuun om het artikel van Jacobsen te publiceren (in zijn oorspronkelijk vorm). Het artikel geeft een overzicht op de organisatie en samenstelling van de bekende Oostendse vereniging "De Lustige Zigmars". Een vereniging die de liefdadigheid (hoog) in het vaandel hield en op een bepaald ogenblik maar liefst 500 leden telde.

Om nog even terug te komen op de tentoonstelling 'Carnaval in Oostende' kunnen we met blijdschap melden dat de expositie een duidelijk schot in de roos was. Het aantal bezoekers leert ons dat de tentoonstelling op het goede moment kwam en alvast door iedereen wordt gewaardeerd.

Carnaval versus filantropie.

De verre voorloper van het huidige carnaval was een feest in het teken van de natuur. De winter had z'n tijd gehad, de lente kwam eraan. Mensen zetten maskers op gemaakt van hoorns en dierenvacht. Zo getooid met goddelijke kracht zouden ze de boze wintergeesten en de duisternis verjagen ¹. Het zonlicht werd aangeroepen waardoor de natuur opnieuw tot leven werd gewekt. In de middeleeuwen (tss. 5de - 8ste eeuw) wordt dit heidens gebruik gekerstend. Met het feest van Pasen wordt de overwinning van Christus op de dood (= de winterse doodsheid) aangekondigd. De katholieke kerk gaat de 40 dagen vóór Pasen met strenge vastenvoorschriften bestemmen. Vlees, noch eieren konden geconsumeerd worden. In het latijn werd dit kerkelijk voorschrift benoemd als 'carne levare', wat eigenlijk het 'opheffen/wegnemen van vlees' betekent. Héél waarschijnlijk is het woord 'carnaval' hiervan afgeleid. De vastenperiode werd ingeluid met Aswoensdag, de drie 'vette' dagen daarvóór was het toegestaan om er nog even stevig tegenin te gaan. Je kunt dus stellen dat carnaval ontstaan is als een eetfeestijn vóór het vasten begon. In de 16de eeuw werd dit eetfeestijn of Vastenavondviering (in sommige streken nog zo benoemd), die ondertussen uitgegroeid was tot 'uitbundig feestvieren', door de katholieke kerk in de ban geslagen. Het is pas in de 19de-eeuw wanneer kerkelijke en politieke stuurlieders de kompassen synchroniseren om ze te ijken aan hun gemeenschappelijke doelstellingen dat Carnaval een heropleving kent en uitgroeit tot wat ze vandaag is. De vieringen krijgen hierdoor een meer georganiseerd karakter, te weten door de aanhef en ontstaan van de vele carnavalsverenigingen. De hamvraag is hier echter wat het aspect van liefdadigheid bij deze carnavalsverenigingen van doen heeft. Feit is dat liefdadigheid een grote rol speelde in de sociaal bewogen 19de-eeuw (zie het ontstaan van het kapitalisme). Mensen zorgden weliswaar meer voor elkander en vaak was de kerk hierbij de rode draad bij initiatief of begeleiding (zie Daems / zie Pype). Het is in de 19de-eeuw dat liefdadigheidsinstellingen van katholieke signatuur opnieuw opgericht worden, nadat ze tijdens het Franse bestuur waren afgeschaft. Armoede nam in de 19de-eeuw tot dan ongekende proporties aan (zie de industrialisering). De opgerichte 'Burelen van Weldadigheid' (lees gemeentelijke) hadden onvoldoende middelen om hieraan te verhelpen. Daarnaast zal de gegoede stand voornamelijk kiezen voor private caritatieve acties en dit om reden dat de band tussen schenker en ontvanger persoonlijker was, maar meer nog dat het aanzien van de schenker

door de erkentelijkheid van de ontvanger(-s) notoir en groter werd. Inzamelingen van zo nodige fondsen gebeurden door collecten, door het organiseren van bals, concerten, toneelavonden, verkoop van ansichtkaarten (= tekeningen), zelfs door openbare verkopen van persoonlijke voorwerpen, etc. Deze filantropische acties, die nog het vaakst ingegeven waren vanuit paternalistische overwegingen dan uit het altruïsme gegeven **2**, zijn tot vandaag blijven bestaan. Denken we aan de 'Warmste week' en 'Rode Neuzen' benefietacties die dan weer beschamend elkaars concurrent zijn en bovendien door hun acties andere en kleinere initiatieven versmoren.

Om nu terug te gaan op de vraag van wat filantropie te maken heeft met carnavalsverenigingen kan eenduidig geantwoord worden: het ontstaan van carnavalsverenigingen ligt in dezelfde filosofie van wat hierboven is uitgelegd. Er moet echter de aandacht gevestigd op de betrekkelijkheid van het filantropisch gegeven bij de carnavalsverenigingen. Namelijk dat het gewaagde mededogen weliswaar een substantieel onderdeel was van de filantropische overweging, maar dat deze duidelijk niet stond als doel op zich. Het medeleven was geen beweegreden om onbegrensd in de bres te springen voor nooddrufte en de armen binnen de 19de / 20ste-eeuwse samenleving. Liefdadigheid was het middel bij uitstek om zonden af te kopen, onwaarschijnlijk voor velen vandaag, doch deze gedachte tot indulgentie was weldegelijk nog aanwezig. Maar veelmeer ging het om het najagen van aanzien en vooral om het cultiveren van 'de' carnavalsvereniging. Het is goed om voorliggende duiding te toetsen aan het ontstaan, lees vooral aan de beweegreden van het oprichten of liever nog: 'wie waren de oprichters' van de carnavalsverenigingen. We stellen hierbij vast dat het ontstaan van deze organisaties (duidelijk in latere fase) het vaakst te vinden is bij handelaars en zogenaamde neringdoeners. Dit om evidente redenen aanleunend bij hun beroepsactiviteiten (= zakendoen). Vandaag de dag blijven beslist twee aspecten hangen; enerzijds toch het filantropisch gegeven (zie bv. 'Bal du Rat Mort') en het andere is uiteraard het feestvieren. Mensen vasten niet meer waardoor je kunt stellen dat carnaval volkomen achterhaald is. De initiële religieuze invulling is al jaren zoek en heeft plaatsgemaakt voor een seculiere invulling. Zo kan carnaval op andere momenten in het jaar gevierd, we denken hier aan het 'Zomercarnaval van Heist-Aan-Zee' en deze van onze noorderburen het 'Zomercarnaval van Rotterdam'.

Carnaval in Oostende vandaag

Vanaf 2004 ligt de organisatie van het carnavalsweekend in handen van een overkoepelende 'Carnaval-raad'. Men had vastgesteld dat in de jaren daarvoor het betrekkelijk stil was geworden tijdens de carnavalsperiode. Met de oprichting van een koepelorganisatie wilden de initiatiefnemers dat Oostende opnieuw een bruisende carnavalsstad werd. Al van bij de eerste editie kende het plan succes en van toen af slaagt de carnaval-raad erin om een leuk carnavalsprogramma samen te stellen in samenwerking met het plaatselijk bestuur. De organiserende vereniging bestaat dus uit de 'Carnaval-raad Oostende'**3**, dienst Cultuur, Orde van de Kloeffe en Toerisme Oostende.

Dit jaar neemt het carnaval weekend aanvang op vrijdag 06 maart. Na de officiële aanstelling van het prinsenpaar vertrekt de Cimatreistoet richting Wapenplein. Vanaf 20 uur start de vuurshow; naast de traditionele popverbranding van Tjannie Carbon wordt deze omkaderd door een totaal nieuw vuurspektakel. Op zaterdagmiddag 07 maart trekt dan de Kindercimatreistoet van de Orde van de Kloeffe in samenwerking met alle carnavalsverenigingen door de straten van het Oostendse centrum. Als apotheose is er de verbranding van de Mini-Tjannie Carbon. In het kursaal die avond gaat het 122ste 'Bal du Rat Mort' van start. Het thema voor het evenement 2020 is 'Ensor Bal Masqué' **4**. Op zondag 08 maart gaat de grote carnavalsstoet uit met aansluitend de alom bekende kloeffeworp **5**. Om het carnavalsweekend in Oostende in schoonheid af te sluiten zijn er optredens van 'Hits On Tour'.

1. Zie het sjamanisme; zie ook 'Der Löwenmensch': Een beeldje 'half mens – half dier' ontdekt op 25 augustus 1939 in de Stadelgrotten van de Schwäbische Alb (Zuid-Duitsland).
2. Ook de angst voor verstoring van de sociale en politieke orde speelde hierin mee.
3. De vzw Carnaval-raad Oostende overkoepelt 15 carnavalsverenigingen uit Oostende. Het gaat om: de Orde van de Wullok, de Orde van de Kloeffe, Hof der Prinsen Oostende, Hof der Prinsessen Oostende, de Orde van de Charleston, de Orde van de Neptunus, de Orde van d'Ostendsche Gernoaze, de Orde van de Blues Brothers, de Orde van de Strooien Hoedjes, de Orde van de Nakomelingen, de Orde van de Zeepaardjes, Ostendia Schotten, de Orde

van de Moustache, de Orde van de Wanhoop en de Orde van de Sociaaltjes. De Carnavalraad zet zich in om de samenwerking tussen deze verenigingen te stimuleren. Daarnaast fungeert de Carnavalraad als schakel tussen het carnavalleven en het Oostendse stadsbestuur, dat materiële en financiële steun aan het evenement verleent.

4. Via 'Bal du Rat Mort', dit internationale carnavalsbal, doet de Koninklijke Cœciliakring al vanaf 1898 aan liefdadigheid in Oostende. De naam van dit evenement is eigenlijk een verwijzing naar het Parijse etablissement «Rat Mort», waar een groep van 15 Oostendse jongemannen (waaronder o.a. James Ensor) tijdens een studiereis in 1898 een onvergetelijke nacht beleefden.
5. De Kloeffeworp: vanop een zekere hoogte (Wapenplein) worden 1000 klompjes naar de toeschouwers gegooid. De persoon die erin slaagt het gouden klompje te bemachtigen is uiteraard de gelukkige winnaar.

Bronnen:

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Carnaval>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Carnaval_in_Maastricht

<https://www.rkdelft.nl/cms/index.php?id=337>

<https://faro.be/erfgoeddag/nieuws/liefdadigheid-tijdens-de-19e-eeuw-een-druppel-op-een-hete-plaat>

<https://mens-en-samenleving.infonu.nl/religie/43993-priester-daens-afvallige-priester-voor-het-volk.html>

<https://www.oostende.be/vereniging/detail/233/orde-van-de-kloeffe>

<https://www.lecavzw.be/tradities/feesten/carnavalsweekend-oostende>

Liefdadigheidskring “De Lustige Zlgomars

door **Georges Jacobsen**

Wie herinnert zich niet de mooie en kleurrijke verklede groepering die zich verdienstelijk maakte door geldinzamelingen en door geldelijke steunverlening aan de plaatselijke noodlijdende en nationale erkende werken van liefdadigheid. Men zag ze regelmatig in onze stad met hun collectebussen beroep doen op de stadsgenoten voor het steunen van het een of andere liefdadigheidswerk.

Teneinde deze nuttige vereniging uit de vergeethoek te halen en voor onze geest weer op te roepen zal ik dan ook beroep doen op mijn herinneringen als zoon van de secretaris en stichter Jan Jacobsen. Mijn betrachtingen zijn dan ook een werkelijkheidsgetrouw beeld op te roepen van deze vereniging opdat deze stadsfolklore niet verloren zou gaan.

Stichting:

De kring werd gesticht op 23 november 1912 in het lokaal “Café St. Jozef”, Gentstraat te Oostende (Uitbater: Jozef Vandeventer).

De lijst hieronder van de leden is niet volledig:

Algemeen bestuurder: A.E. Wauters (bediende Casino)

Voorzitter: Oscar Verlinde (schoenhandel Alfons Pieterslaan)
Richard Lingier (aannemer)

Erevoorzitter: Amedée Demoor (Casino)

Ondervoorzitter: Gustaaf Vanwetter, Albert Degryse, Jozef Fol

Secretaris: Jan Jacobsen

Schatbewaarder: Jan Boydens

Materiaaloverste: Georges Michiels

Hebben in de loop der jaren nog deel uitgemaakt van het bestuur: Richard Joncqué, Alfons Rooms, Valeer Lamote, Carlo Bens, Fernand Mouqué, Willy Vanwetter, Georges Dossaer (leider van de fanfare).

Samenstelling van de vereniging:

- Bestuur
- De werkende leden
- De steunende leden
- De ereleden
- De muzikanten

De werkende leden: inzamelaars(sters), mirlitonisten, muzikanten

De steunende leden: personen die niet daadwerkelijk deelnamen aan de activiteiten van de kring, maar een jaarlijkse bijdrage overmaakten aan de kring.

De ereleden: gewoonlijk vrije beroepen, hoge ambtenaren, politieke mandatarissen, enz. De jaarlijkse bijdrage was dan ook een grote steun voor de activiteit van de kring

Het totaal van al deze aangeslotenen was ongeveer 500.

Uniform:

Zwarte viltten hoed (1630-1670 Portugal), rode laken vesten met knopen inkopen, zwartfluwelen schoudermanteltje, kaki rijbroek, zwarte laarzen.

De verschillende functies die we bekleden in de kring werden aangeduid door het aantal gouden galonnen op de voorarm van de vesten (1,2,3,4).

Muziekkorps:

Bestond uit een 40-tal muzikanten onder de leiding van Georges Dossaer.

Activiteiten:

Wekelijkse bijeenkomst van de werkende leden en echtgenoten (prijskamp op biljart met kegel, met optelling van de punten; de vrouwen speelde trou-madame).

Jaarlijks inrichten van Sinterklaasfeesten voor de wezen van de Grijsse Zusters (Langestraat), en voor de wezen van het Carolinenhof (Wellingtonstraat). Deze kinderen werden dan bedacht met speelgoed en snoep. Dit ging gepaard met het bezoek van Sinterklaas (Jan Jacobsen), Zwarte Piet (Georges Michiels) en de schouwveger (Georges Jacobsen).

Bezoek van Sinterklaas aan huis:

Bij particulieren op de vooravond van 6 december, op aanvraag en mits schenking van een gift ten voordele van hun liefdadigheidswerken.

Steunlijsten:

Talrijke handelaars en vrije beroepen tekenden mild in op de steunlijsten voor het aankopen van speelgoed en snoep.

Medewerking tot het inzamelen van giften ten voordele van de erkende plaatselijke en nationale werken

- Liga tegen T.B.C.
- Rode Kruis
- Fonds voor weduwen en wezen 1914-1918
- Oud-strijders en invaliden, enz....

Deze nationale werken schonken aan de inzamelaars(sters) als waardering voor hun medewerking een herinneringsmedaille die de inzamelaars dan op hun uniform droegen.

Deze herinneringsmedaille heeft stichter 'Jan Jacobsen' ontvangen uit de handen van de leden bij de 20-jarige viering van de kring. Op de keerzijde van de medaille staat volgende tekst:

***'Offert par Le Cercle Philanthropique Les Joyeux Zigomars à son membre fondateur M. J. Jacobsen'
1912 – 23 novembre - 1932***

Collectebussen (gekleurd in de Oostendse kleuren rood en geel) genummerd en verzegeld door de politiediensten waren voorzien van een etiket waarop de naam van het werk vermeld stond waarvoor de inzameling plaatsvond.

Per paar (2 personen) werd dan overgegaan tot het inzamelen, de ene droeg de collectebus en de andere een mandje waarin de miniatuur kentekens of kunstbloempjes lagen die opgespeld werden aan de schenkers van een gift, als bewijs voor zijn geste.

Na de inzameling werden de zegels van de collectebussen door de politiediensten verbroken in bijzijn van getuigen van de kring. Een proces-verbaal werd opgemaakt die de globale opbrengst van de inzameling vermeldde, die kon dan overgemaakt worden aan de desbetreffende werken.

Het vaandel:

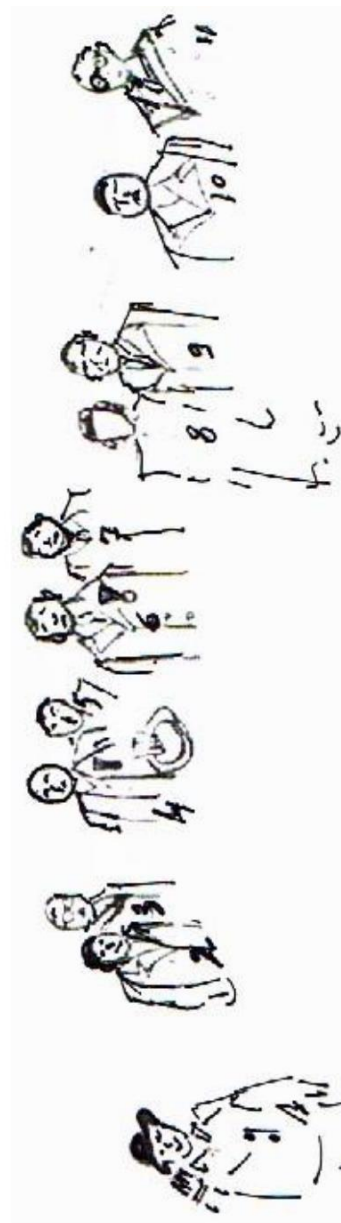

Een zijden vierkant vaandel waarop het wapen van de Stad Oostende alsook de voorstelling van een inzamelaar in uniform werd geborduurd. Bovenaan een buste van een zigomar.

Het muziekkorps was ook in uniform. Deze droegen een kentekentje (lier) op de revers van hun vesten. In de optocht werden de inzamelaars(sters) omringd door de mirlitonisten (rietfluitje) die drager waren van bekers, mandjes gevuld met kunstbloemen.

Te midden van deze kleurrijke groep werd een miniatuurbeeldje gedragen van een zigomar die, door een vernuftig systeem, het de drager mogelijk maakte de maat aan te geven bij de marsmuziek. Dit beeldje werd steeds in de optochten gedragen door de ontwerper en maker ervan, de secretaris Jan Jacobsen.

Jan Jacobsen met zijn semiautomatische dirigent

DE LUSTIGE ZIGOMARS – GESTICHT OP 23 NOVEMBER 1912

De foto werd genomen bij viering van het 35 -jarig bestaan van de kring op 17 november 1946.

Aanwezigen:

1. Mevrouw Degryse	6. De heer G. Jacobsen	
2. De heer V. Lamote	7. De heer R. Lingier	
3. De Heer A. Degryse	8. Mevrouw Vanglabbeke	
4. De Heer A. Demoor	9. De heer A. Vanglabbeke	
5. Onbekend	10. De heer A. Campe	11. De heer R. Joncqué.

Bronnen:

- Artikel Georges Jacobsen.
- Foto's komen uit het archief van 'De Plate'.
- Groepsfoto werd genomen op hoek schouwburg ("Chez Pan"). De gegevens betreffende de foto Komen uit ons tijdschrift: Jaargang 22 - nr.12 – december 1993.

Purus Garnalen
Vlaamse grijze garnalen zonder bewaarmiddelen, gepeld en ongepeld

Taverne
De Zeegeuzen

Uit sympathie

Kapucijnenstraat 39
8400 Oostende

0496 / 93 73 09

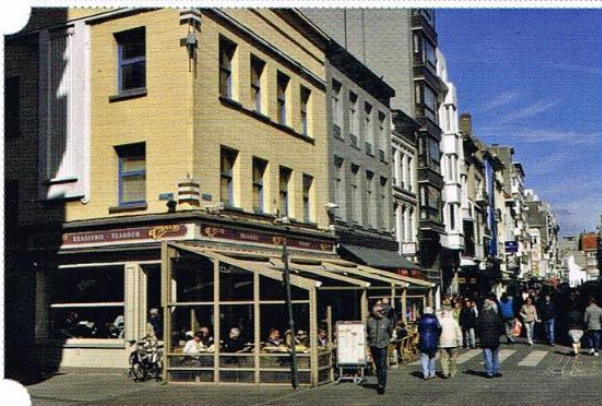
Boekhandel 'New Corman'

Uit sympathie

Witte nonnenstraat 38
8400 Oostende

059 / 70 27 24

welcome@cormanoostende.be

Brasserie Tea-Room

CHEERS

Adolf Buylstraat 53 8400 Oostende 059 51 32 32
Lekkere snacks - biertjes - wijntjes - koffie
vriendelijke bediening in gezellig interieur of op terras

elkde dag open

**MOOI
DRUKWERK
WERKT!**

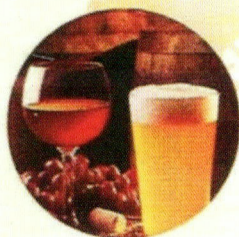
Drukkerij : Brugsesteenweg 103 • 8420 De Haan - Wenduine
Op afspraak : Populierenlaan 76 • 8450 Bredene
Tel. 050 42 58 48 • info@drukdeleu.be • www.drukdeleu.be

FAMILIE-
VERENIGINGS-
PUBLICITEITS-
HANDELS-
DRUKWERK

CAFE Leopold

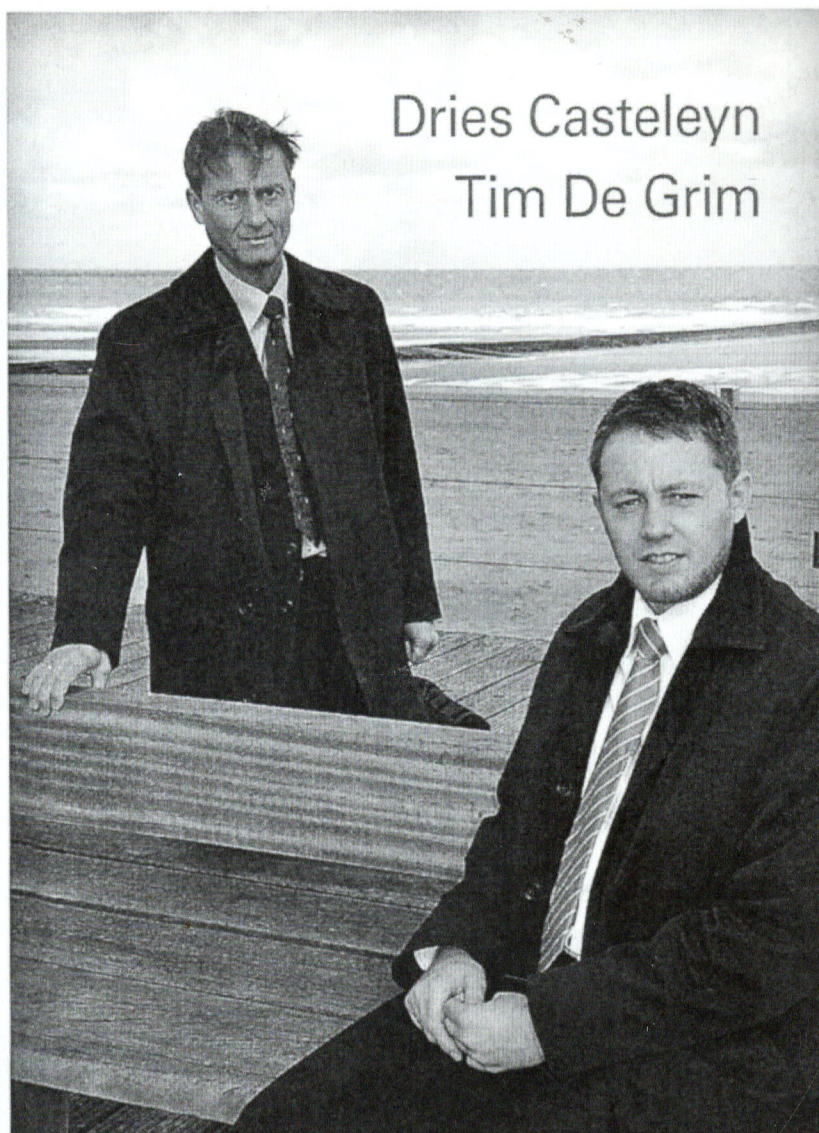
NIEUW - NOUVEAU - NEW

CAFÉ
OP DE ZEEDIJK

BAR
SUR LE FRONT DE MER

BAR
ON THE SEAFRONT

ALBERT 1 PROMENADE
8400 OOSTENDE
+32 (0)59 443 506

Dries Casteleyn
Tim De Grim

WINKEL

Torhoutsesteenweg 160 - 8400 OOSTENDE

FUNERARIUM

Torhoutsesteenweg 173 - 8400 OOSTENDE

T 059 44 80 84

www.uitvaart-oostende.be